OPUS JULIUS POPPER · EDIȚIA INTEGRALĂ A4 (VÉLIN IMPÉRIAL D'ARCHES)

← Înapoi la Atlasul Interactiv ⬇ Descarcă PDF-ul de Tipar (A4)

SOCIETATEA GEOGRAFICĂ ROMÂNĂ · INSTITUTO GEOGRÁFICO ARGENTINO · MDCCCXCIII

✦ EX LIBRIS · OPUS IMPERIALE IN QUARTO ✦

JULIUS POPPER

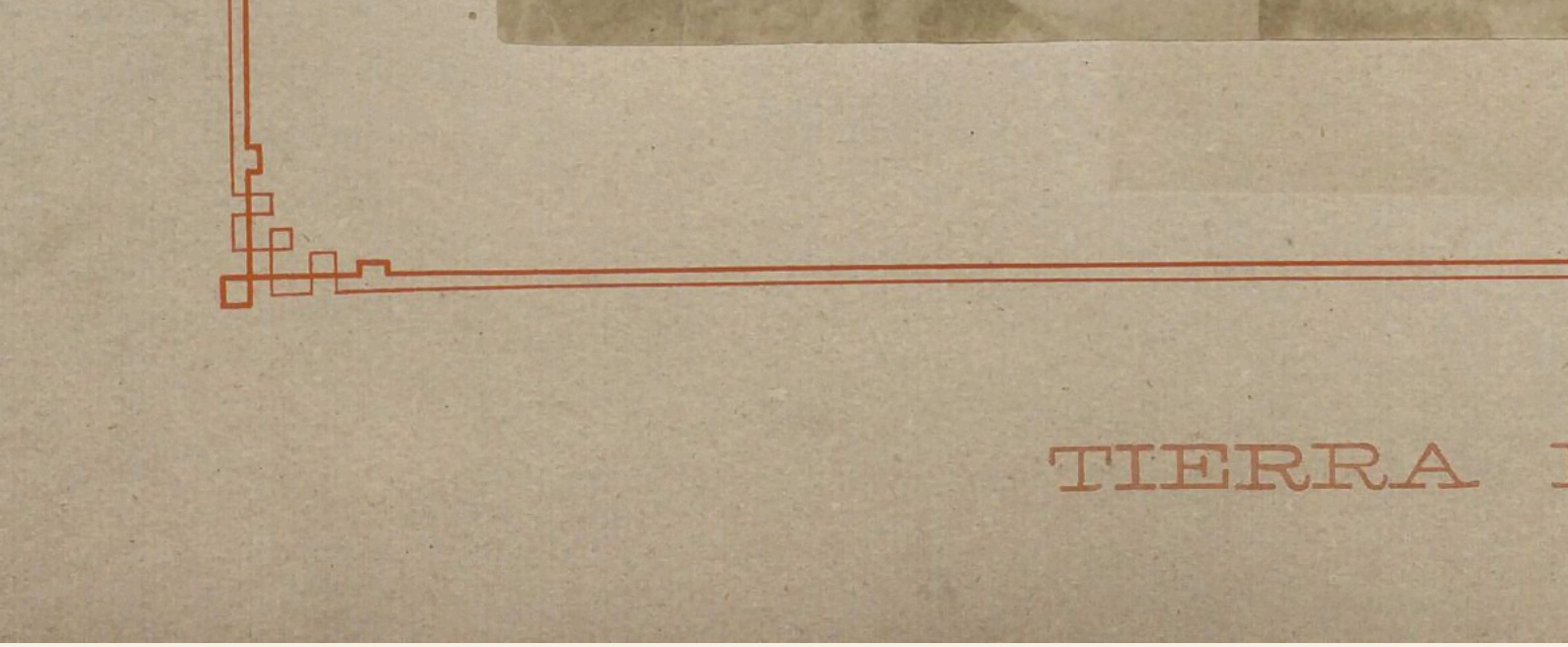
REGELE DE LA CAPĂTUL LUMII (1857–1893)

Atlasul Exploratorului, Inginerului, Cartografului și Conquistadorului Țării de Foc.

Ediție bibliofilă pe hârtie velină filigranată, întocmită după cele 148 de documente primare de arhivă (P001–P148), albumul original pe plăci de albumină din 1887 și planurile metropolei maritime Atlanta (1893).

EXPEDICIO





Frontispiciu în passe-partout cu bizou de aur: **Ing. Julius Popper (1857–1893)** la întoarcerea din prima expediție în Tierra del Fuego.

CXLVIII Documente Primare (P001–P148)

XXXVI Mențiuni Dr. Löwenthal (P148)

N° 520 Brevetul Cosechadora de Oro

MDCCCXCIII Proiectul Metropolei Atlanta

IMPRIMAT ÎN DOUĂ CULORI (NEGRU DE FUM ȘI ROȘU CINABRU) · BUCUREȘTI · PARIS · BUENOS AIRES · EL PÁRAMO

PROLOG

Camera din Strada Tucumán și cele Șase Exemplare (Buenos Aires, 5 iunie 1893)

> *„A intrat în ordinea materiei universale… un brav, un poet și un gentilom, desprins parcă din paginile lui Jules Verne.” — Lucio Vicente López la Cimitirul Recoleta (7 iunie 1893)*

ATLANTA

PROYECTO

PARA LA CREACIÓN DE UN PUEBLO MARÍTIMO EN LA CO

DE

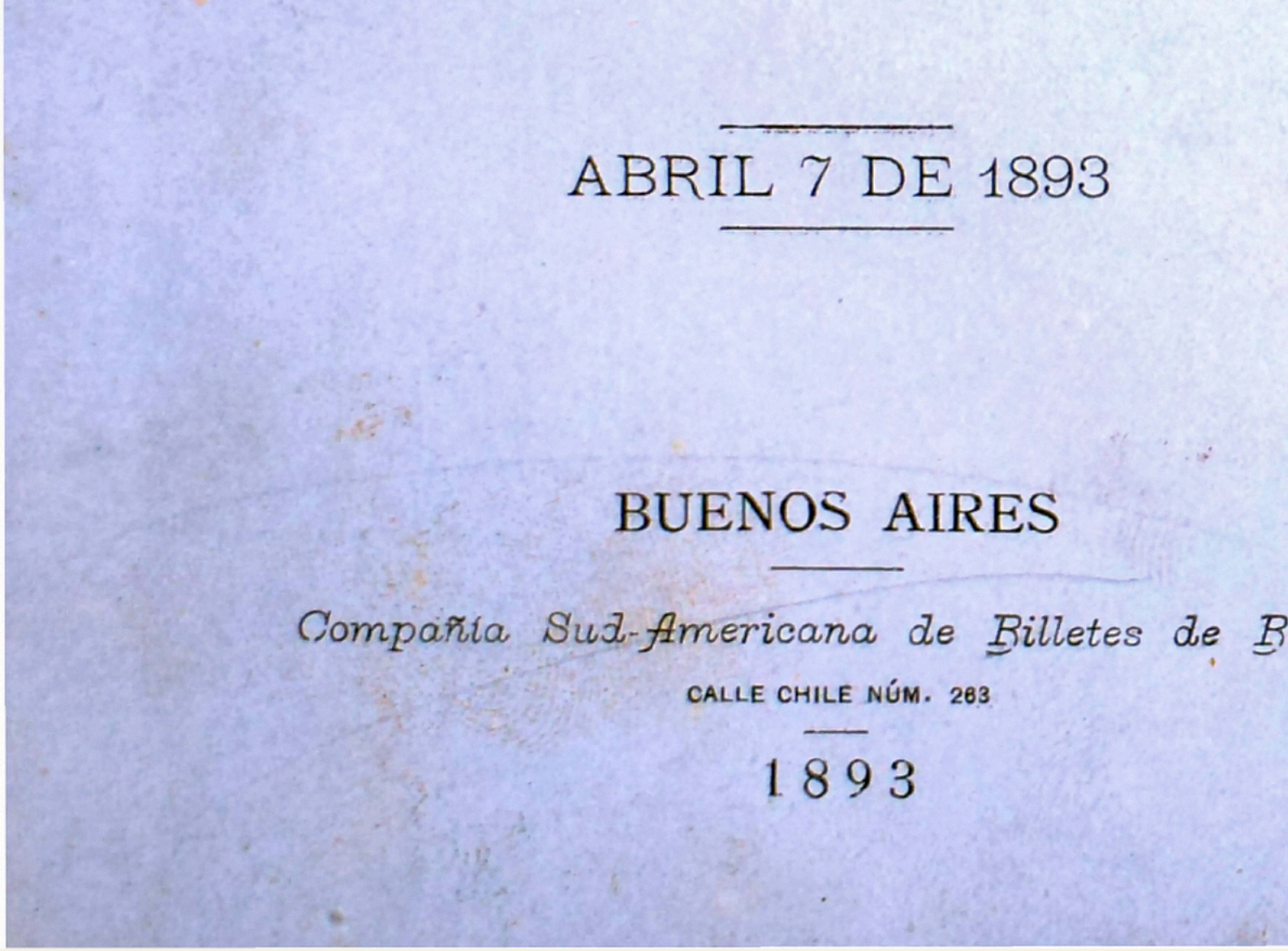
TIERRA DEL FUE

POR EL INGENIERO

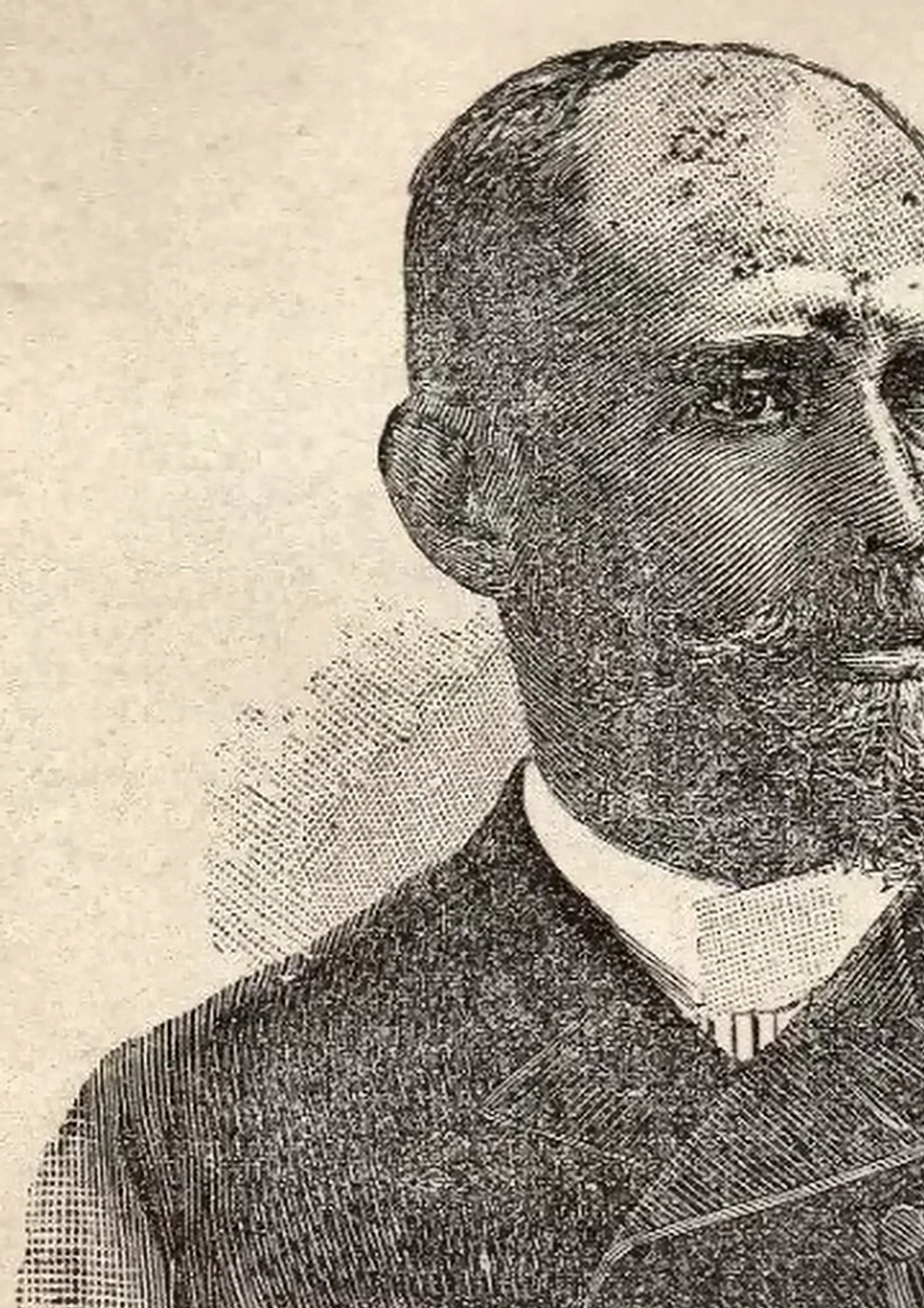
Julio Popper

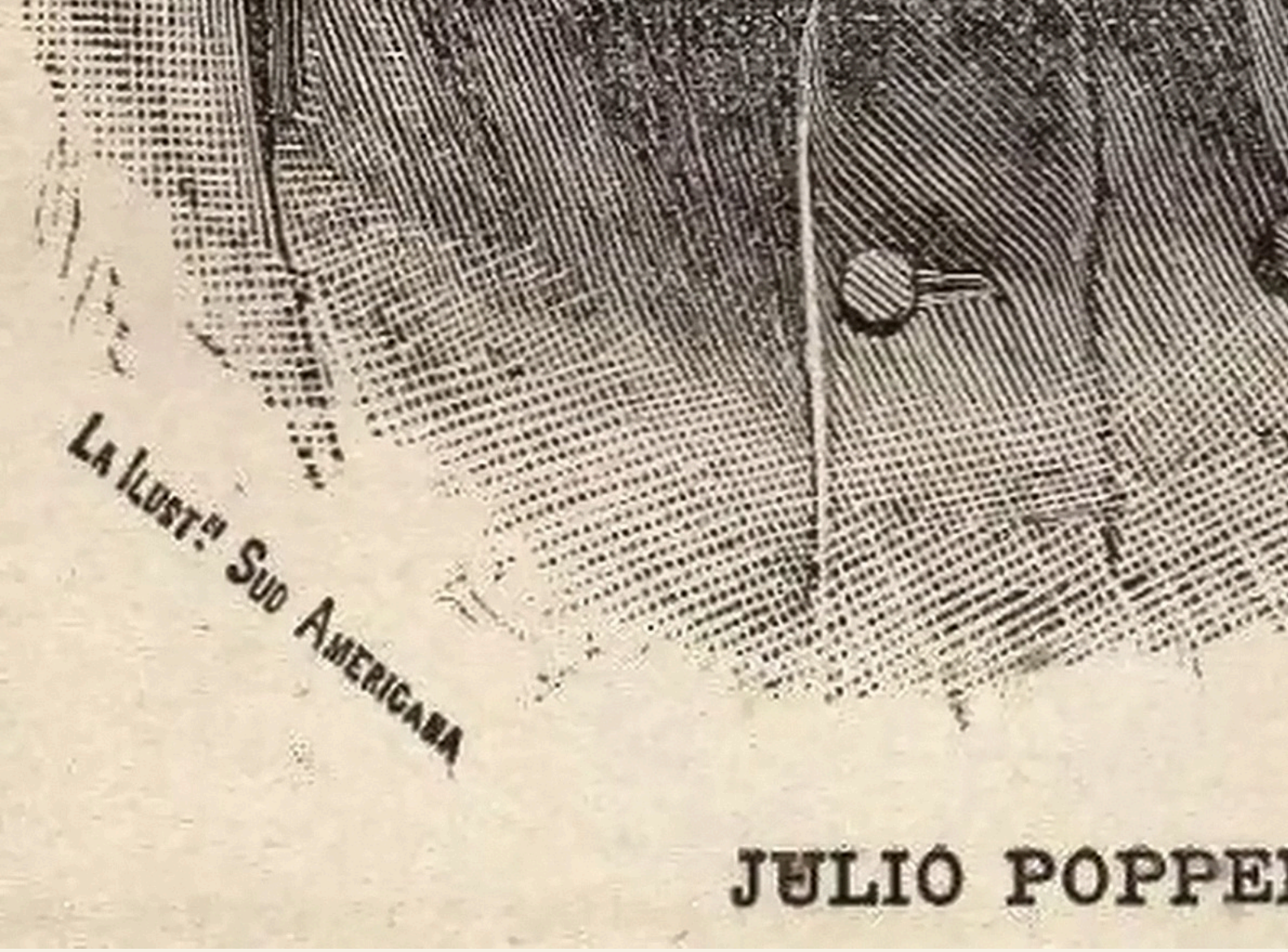
EDICION DE SEIS EJEMPLARES

Nº 1



Planșa A (PROLOG): Document iconografic din Arhiva Julius Popper.





Planșa B (PROLOG): Clișeu complementar pe albumină / facsimil de epocă.

I. Luni, 5 iunie 1893 — Iarna australă din Calle Tucumán

În după-amiaza zilei de luni, **5 iunie 1893**, când frigul umed de pe Río de la Plata coboară peste străzile pavate din centrul orașului Buenos Aires, servitorul urcă scările imobilului de pe **Calle Tucumán nr. 359 (539)** și bate la ușa apartamentului ocupat de inginerul **Julius Popper**. Nu îi răspunde nimeni. Când ușa este deschisă, bărbatul care timp de șapte ani ținuse cu sufletul la gură saloanele științifice, bursa, tribunalele și redacțiile capitalei argentiniene este găsit prăbușit pe covor, la marginea patului, învelit într-o pătură groasă și o mantie din blană de guanaco. Avea doar **treizeci și cinci de ani și cinci luni**.

Pe masa lui de lucru, printre compasuri, hărți hidrografice ale Antarcticii și devize pentru corabia *Explorador* (pregătită în radă împreună cu armatorul **Juan Lavarello** și cu naturalistul german **Bruno Ansorge**), stau aliniate exemplarele unei broșuri de 29 de pagini in-folio, tipărită pe hârtie filigranată la *Compañía Sud-Americana de Billetes de Banco* cu doar cincizeci și nouă de zile în urmă, la **7 aprilie 1893**: *ATLANTA. Proyecto para la fundación de un pueblo marítimo en la Tierra del Fuego*. Pe ultima pagină, autorul lăsase tipărită o frază care sună astăzi ca un cifru testamentar: **„Limitând această publicație la un număr restrâns de 6 exemplare…”**

II. Autopsia oficială, zvonul otrăvii și cavoul împrumutat din Recoleta

A doua zi, pe 6 iunie 1893, medicul legist **dr. Lorenzo Martínez** semnează certificatul de deces păstrat în dosarul succesoral *Sucesión de don Julio Popper* (Archivo General de la Nación, Legajo 7644, P137): *„congestión cerebral / síncope cardíaco”* pe fondul unei epuizări nervoase și fizice extreme. Și totuși, la mai puțin de un an de la moarte, jurnalistul american **John R. Spears** (de la *New York Sun*, în volumul *The Gold Diggings of Cape Horn*, 1895, P058) consemnează zvonul care deja circula în tavernele din Punta Arenas și Buenos Aires: *„It is believed that he was poisoned in Buenos Ayres by men whom he had offended in the south.”*

Pe **7 iunie 1893**, după un serviciu funerar catolic neobișnuit la biserica *San Nicolás de Bari* și discursurile rostite de **Juan Carlos Belgrano** (președintele Institutului Geografic Argentinian) și de scriitorul și deputatul francmason **Lucio Vicente López** (care va muri el însuși împușcat în duel optsprezece luni mai târziu!), sicriul lui Julius Popper este depus „temporar” în cavoul familiei **Alfonso Ayerza** din Cimitirul Recoleta. Decenii mai târziu, când cercetătorii vor deschide registrele cimitirului, rămășițele pământești ale „Regelui din Țara de Foc” dispăruseră fără urmă.

ACTUL I · CAPITOLELE 1–2

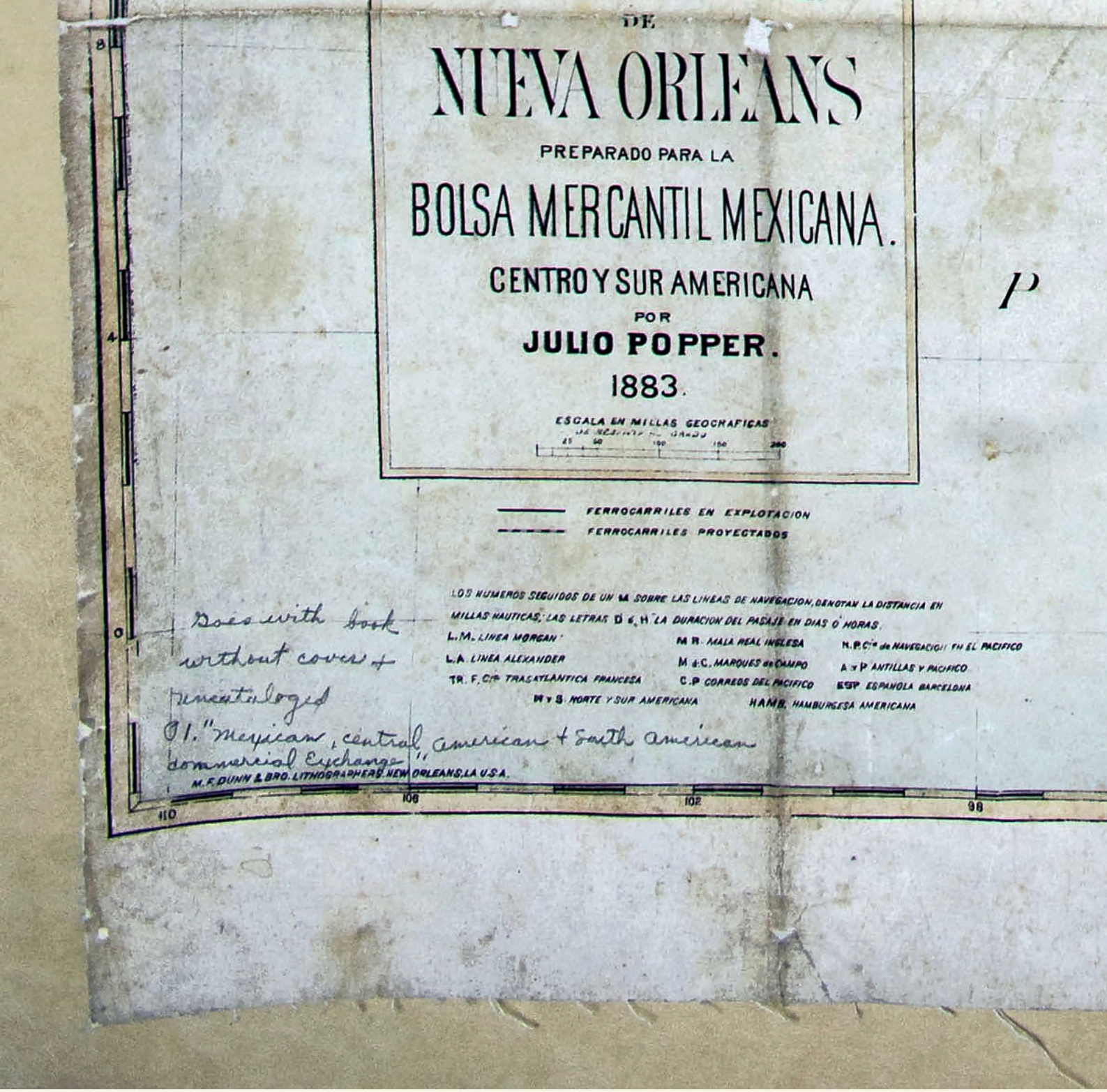
Bucureștiul lui Naftali Popper, Parisul Politehnicii și Ocolul Pământului (1857–1885)

> *„M-am născut român, sînt român și voi muri român.” — Scrisoarea lui Julius Popper către George Ioan Lahovary (20 iulie 1891, P136)*


41°
37°
33°
29°
25°
MONTANA
HELENA
IDAHO
YELLOW STONE PARK
LIVINGSTON
FORT BENTON
BISMARCK
DAKOTA
WYOMING
RIO MISSOURI
SALT LAKE CITY
NEBRASKA
UTAH
CHEYENNE
PACIFICO DEL NORTE
RIO PLATTE
DENVER
COLORADO
PUEBLO
RIO COLORADO
ESTADOS U
KANS
ARIZONA
NUEVO MEXICO
SANTA FE
ALBUQUERQUE
TERR
I N
TUCSON
DEMING
PACIFICO DEL NORTE
N ORLEANS PACIFICO
SIERRA BLANCA
TEXAS
SONORA
CENTRAL
GALVESTON HARBOR
ALBANY
ST. LOUIS



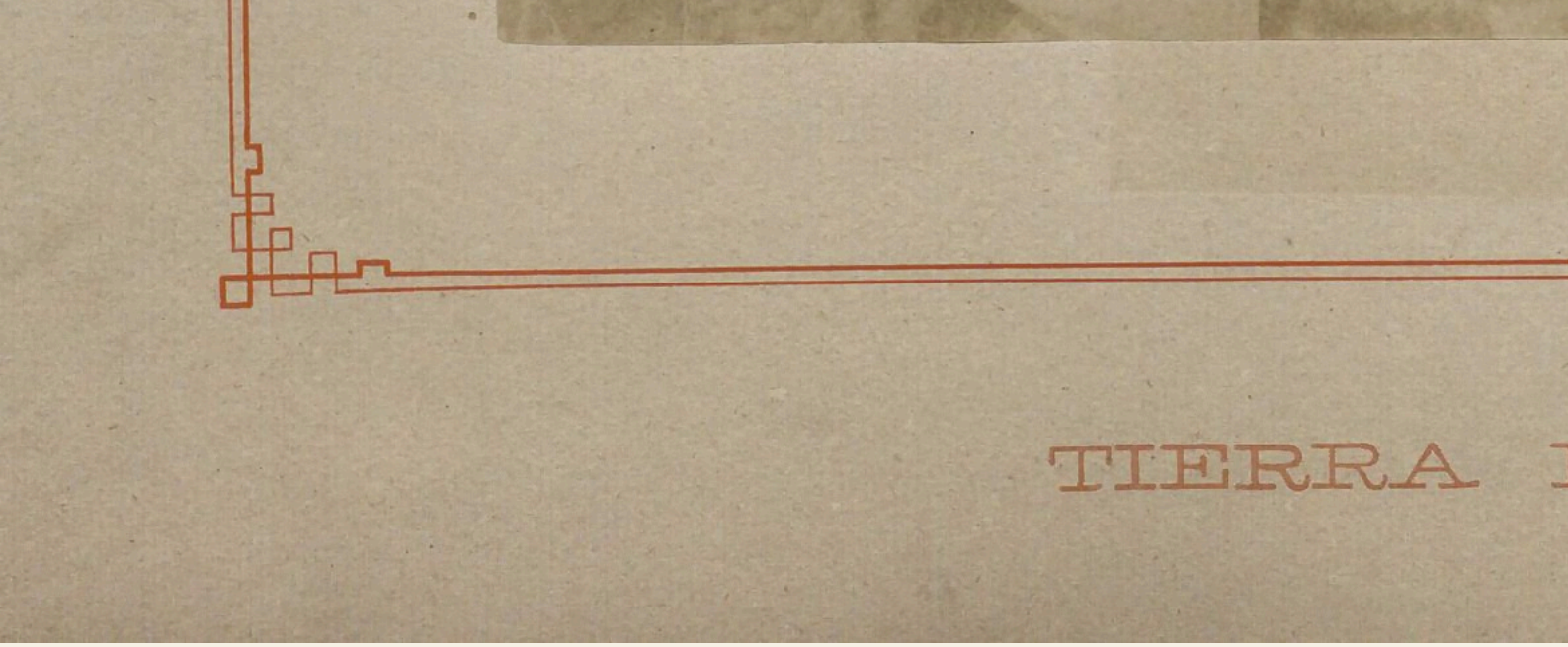
ESTADOS
UNIDOS
MEXICANOS
GOLFO DE CORTES
BAJA CALIFORNIA
CHIHUAHUA
COAHUILA
DURANGO
NUEVO LEON
TAMAULIPAS
ZACATECAS
S. LUIS POTOSI
JALISCO
GUANAJUATO
HIDALGO
MICHOACAN
MEXICO
PUEBLA
GUERRERO
HERMOSILLO
GUAYMAS
CHIHUAHUA
SAN ANTONIO
AUSTIN
EAGLE PASS
LAREDO
MONTEREY
SALTILLO
MATAMOROS
LINARES
VICTORIA
DURANGO
MAZATLAN
SAN BLAS
ZACATECAS
AGUASCALIENTES
S. LUIS POTOSI
TAMPICO
TUXPAN
GUADALAJARA
LEON
QUERETARO
PACHUCA
MEXICO
PUEBLA
TOLUCA
MORELIA
PATZCUARO
COLIMA
MANZANILLO
ZACATULA
PETATLAN
ACAPULCO
TIXTLA
RIO GRANDE
INTERNACIONAL
O C E A N
MAPA
DE LAS
LINEAS DE TRASPORTE
TRIBUTARIAS A LOS INTERESES COMERCIALES



Planșa A (ACTUL I · CAPITOLELE 1–2): Document iconografic din Arhiva Julius Popper.

EXPEDICIO





Planșa B (ACTUL I · CAPITOLELE 1–2): Clișeu complementar pe albumină / facsimil de epocă.

I. Calea Văcărești nr. 37, Școala din 1859 și Congresul Sionist de la Focșani (1881)

Pentru a înțelege cum a putut un tânăr de douăzeci și nouă de ani să cucerească în câteva luni elita din Buenos Aires și să deseneze orașe ideale la Capul Horn, trebuie să coborâm în Bucureștiul anului **1857**, pe **Calea Văcărești la numărul 37** și în prăvălia de anticariat de lângă Lipscani a tatălui său, **Naftali C. Popper (1820–1891)**. Intelectual iluminist (*maskil*), ebraist și poliglot, Naftali Popper înființează în 1859 prima școală modernă israelito-română din București, editează primul periodic bilingv româno-idiș (*Timpul / Di Zait*), este inițiat alături de dr. Iuliu Barasch în loja masonică *Înțelepții din Heliopolis*, iar la **30–31 decembrie 1881** participă ca delegat al Bucureștiului la istoricul **Congres Sionist de la Focșani** (P138).

II. Paris (1875–1879), New Orleans (1883) și Havana (1884–1885)

Plecat la Paris în 1875, Iuliu Popper studiază la *École Polytechnique* și la *École Nationale des Ponts et Chaussées*, dar rămâne marcat de paradoxul Articolului 7 din Constituția României: deși se revendică pretutindeni drept român și își va boteza munții și râurile din Țara de Foc după **Regele Carol I** și **Regina Carmen Sylva**, juridic călătorește fără cetățenie politică. Între 1879 și 1885 străbate cinci continente: lucrează la **Canalul de Suez**, călătorește prin India, China, Japonia și Siberia, iar în **1883** îl regăsim la **New Orleans**, unde tipărește harta litografiată păstrată astăzi la Tulane University (**P135**) — primul document pe care îl semnează în spaniolă: **„POR JULIO POPPER”**. După ce elaborează la **Havana (1884–1885)** un plan modern de sistematizare urbană și portuară, debarcă în 1885 la Buenos Aires.

ACTUL II · CAPITOLELE 3–4

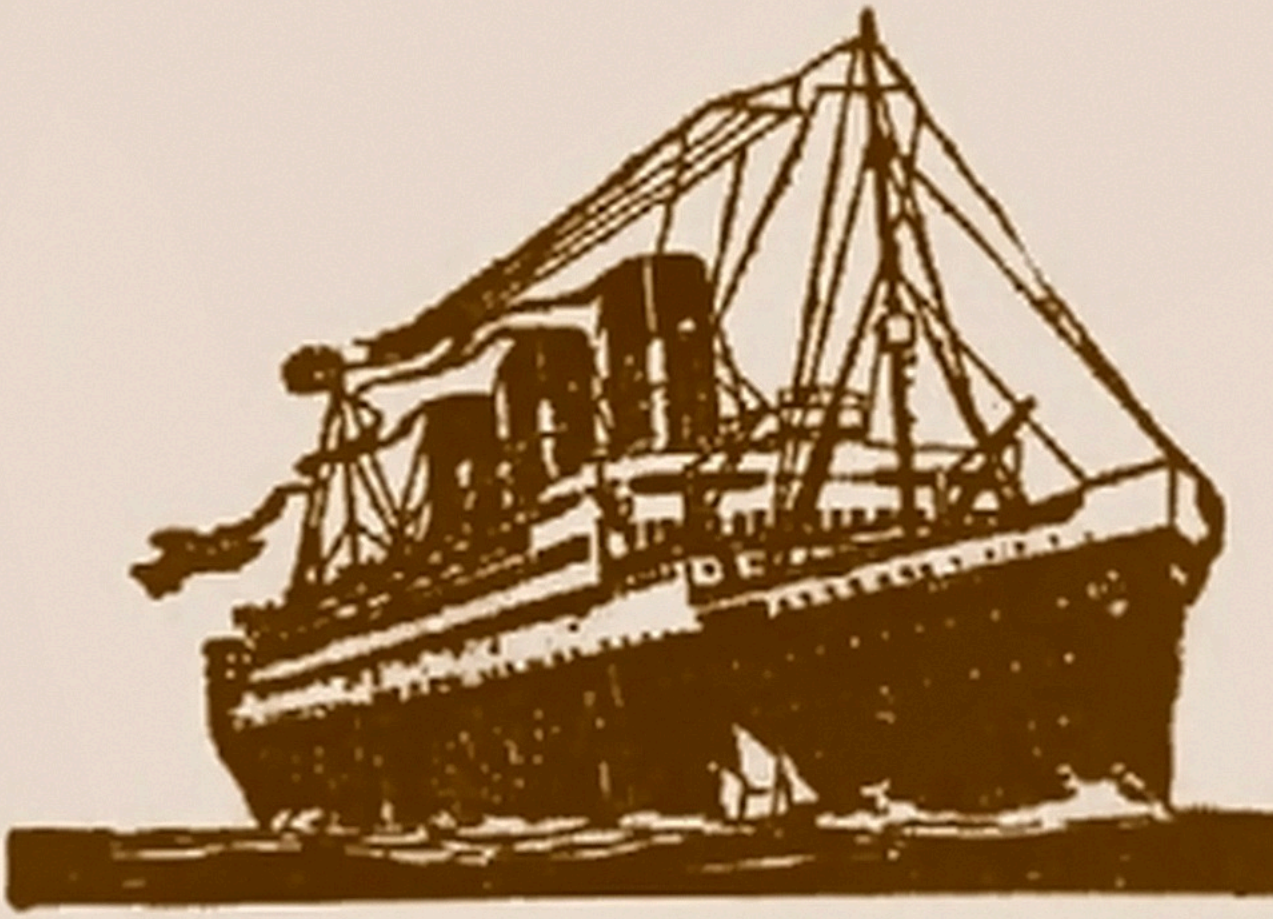
Terra Incognita, Frăția din Logia Docente și Flota Dalmațiană a lui Mihanovich (1885–1886)

> *„Unos juegan á la baja y otros á la alza… dar aurul Țării de Foc stă în nisipul negru bătut de furtunile Atlanticului.” — La Nación (1–2 iunie 1886, P123–P124)*

HAMBURG JUŽNO-AMER
PAROBRODARSKO DRU

GLAVNO ZASTUSTVO ZA JUGOSLAVI

ZAGREB



Starčevićev trg 8

Telefon: 42-02 **Brzojav: Colu**

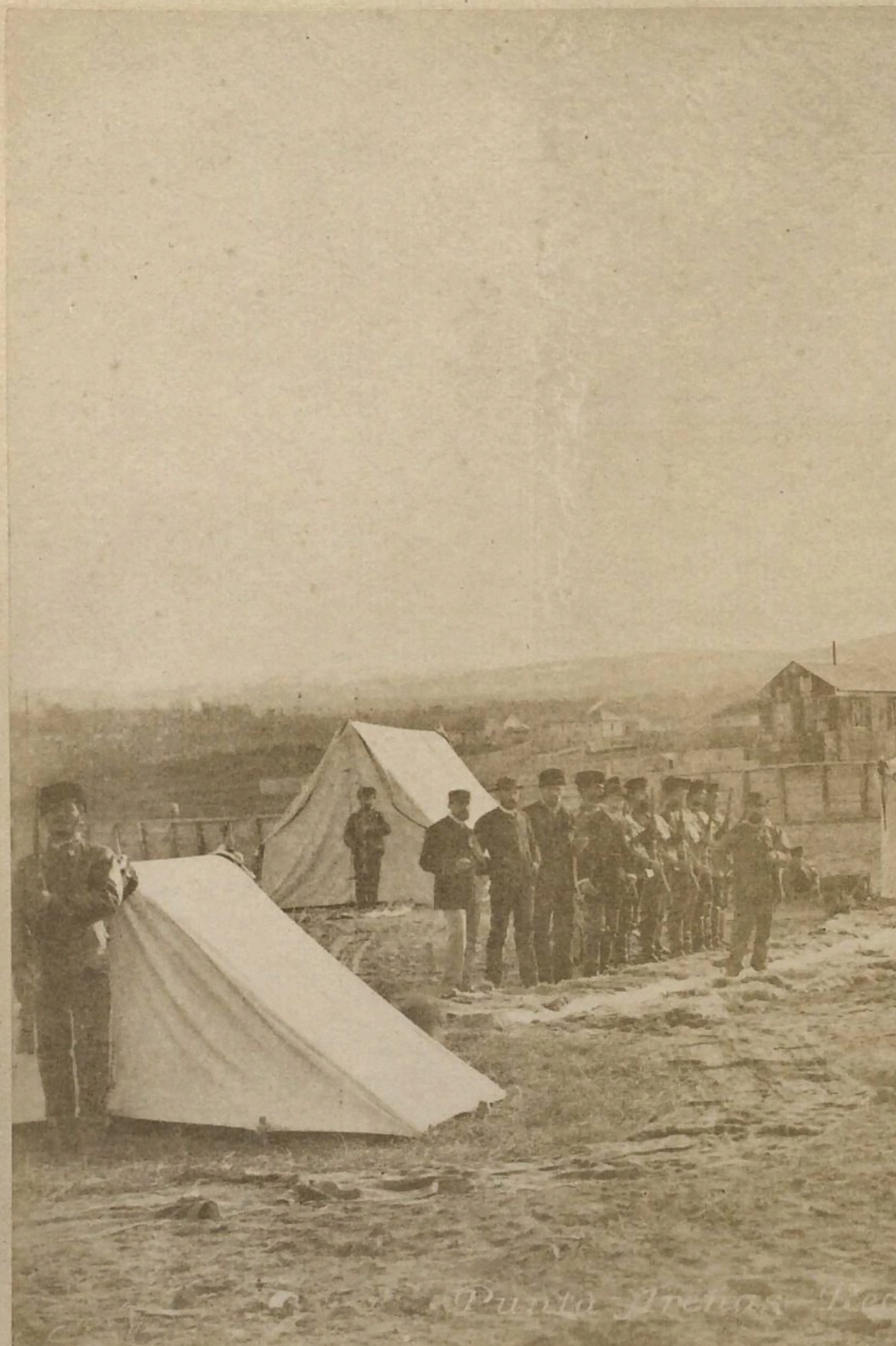
OTPREMA PUTNIKE VELIKIM E
NIM BRODOVIMA NAJMODERNIJ

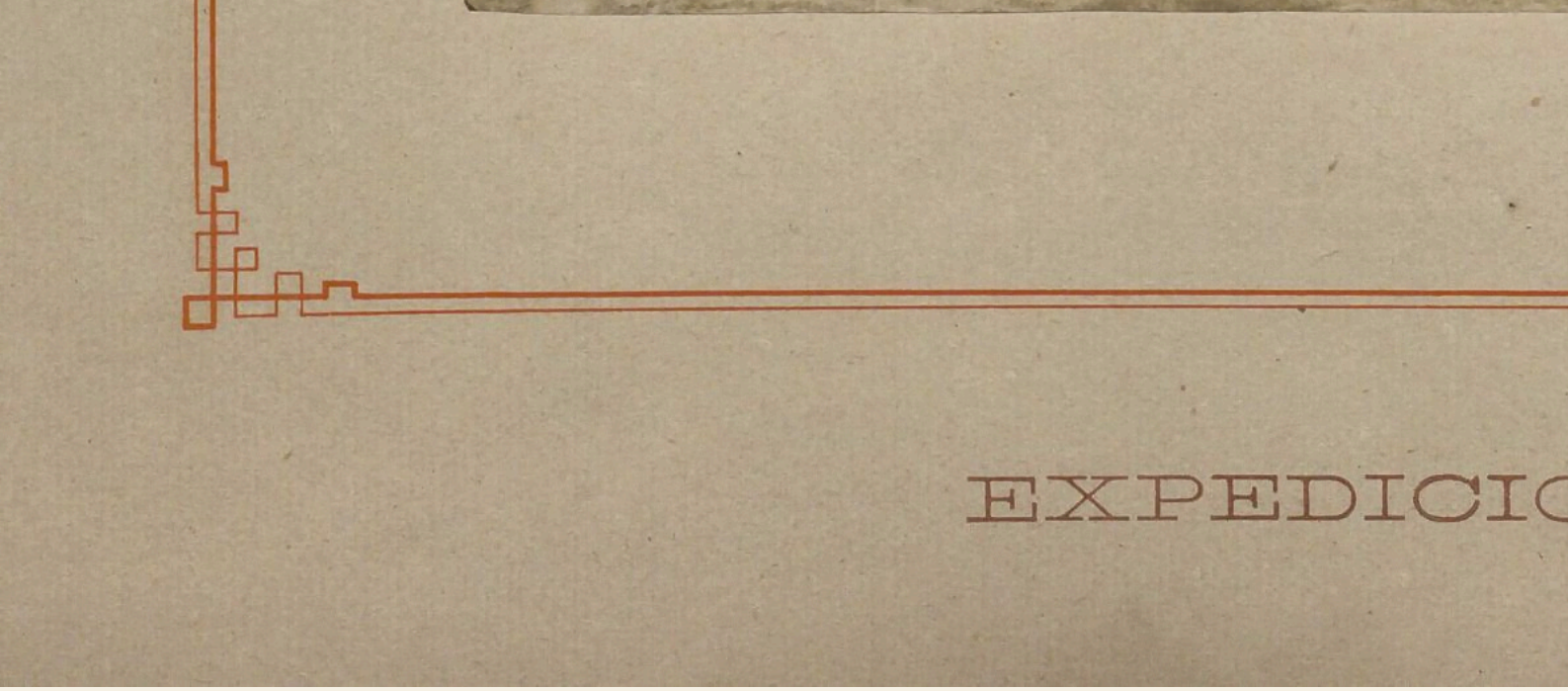
NIM BRODOVIMA NAJMODERNIJ
DJE ZA ARGENTINU, URUGUAY
ZILIJU; SA PRIKLJUČKOM ZA
VIJU, PARAGUAY I CHIL

Radi osiguranja mjesta, prospekata i sviju
informacija, treba se obratiti na glavno
Zagreb, Starčevićev trg 8 ili poslovnice u
Karagjorgjeva ul. 91, Bečkereku, Obala Princ
4, Somboru, Pariška ulica 2, Osijeku, Želje
br. 9, Splitu, Ugao Dioklecijanove obale te
stupstva u Dubrovniku, Metkoviću, Korčuli
Ljubljani, Dolnjoj Le

memoriaa

Planșa A (ACTUL II · CAPITOLELE 3–4): Document iconografic din Arhiva Julius Popper.





Planșa B (ACTUL II · CAPITOLELE 3–4): Clișeu complementar pe albumină / facsimil de epocă.

I. De la Magellan, FitzRoy și Darwin la Tratatul din 1881

Când Popper debarcă la Buenos Aires în 1885, interiorul *Islei Grande de Tierra del Fuego* era încă o pată albă pe hărțile Amiralității Britanice. La 1881, Argentina și Chile împărțiseră insula cu rigla pe hartă de-a lungul meridianului de **68°34′ longitudine vestică**, fără ca vreun explorator alb să o fi traversat de la nord la sud.

II. Secretul ascensiunii fulgerătoare: Logia Docente și filiera Mihanovich–Lavarello

Cum reușește un străin sosit de câteva luni să obțină finanțarea celor mai puternici oameni din Argentina? Arhiva noastră dezvăluie cele două rețele invizibile din spatele lui Popper: în primul rând, **francmasoneria porteña (Logia Docente, P137)**, unde Popper devine frate de lojă cu vicepreședintele **Carlos Pellegrini**, cu ministrul de finanțe **Wenceslao Pacheco**, cu **dr. José María Ramos Mejía** (Venerabilul lojei și co-fondator al companiei sale aurifere!) și cu **Lucio Vicente López**. În al doilea rând, **imperiul maritim dalmațian al lui Nicolás Mihanovich (Nikola Mihanović din Doli/Dubrovnik, P144–P145)** și al familiei de armatori **Lavarello**, prin care Popper recrutează cei mai dârzi marinari și mineri croați din insulele Brač, Hvar și Pelješac — faimoșii *„austriacos de Popper”*.

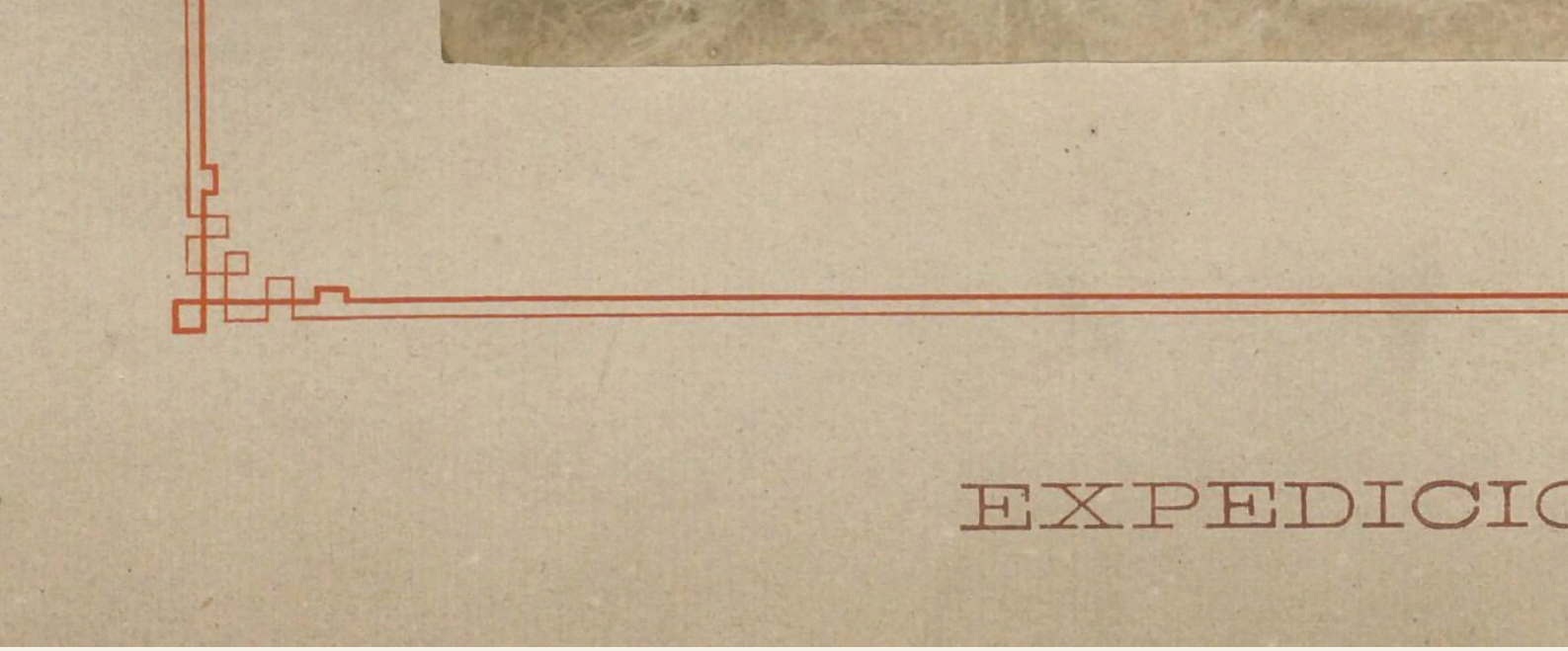
ACTUL III · CAPITOLELE 5–8

Lumea Selk'nam, Marșul din 1886 și Camera Obscură a Fotografiilor Înscenate

> *„Îi împușcă și mai are și nerușinarea să se lase fotografiat!” — Garibaldi Honte către Anne Chapman (Fin de un mundo, P011)*



Lluvia de flechas



Planșa A (ACTUL III · CAPITOLELE 5–8): Document iconografic din Arhiva Julius Popper.







Planșa B (ACTUL III · CAPITOLELE 5–8): Clișeu complementar pe albumină / facsimil de epocă.

I. Civilizația Selk'nam (Ona): Cele 39 de Haruwen și Ceremonia Hain

Timp de zece milenii, vânătorii de guanaco **Selk'nam (Ona)** au trăit în nordul Țării de Foc împărțiți în 39–40 de teritorii de clan (*haruwen*), păstrând echilibrul ecologic al stepei și bogăția spirituală a ceremoniei de inițiere **Hain** (documentată de Martin Gusinde și Anne Chapman alături de Lola Kiepja, P011).

II. Noiembrie 1886 la San Sebastián: Reconstituirea lui Popper vs. Masacrul lui Ramón Lista

În septembrie–decembrie 1886, Popper traversează insula de la Bahía Porvenir la Golful San Sebastián în fruntea a 18 oameni înarmați cu carabine Winchester. Analiza criminalistică a celor **4 fotografii secvențiale ale „bătăliei" de la San Sebastián** (planșele 45–53 din albumele păstrate la București și Ushuaia) demonstrează, prin metoda lui Errol Morris, că scenele au fost **regizate după încetarea focului**: aparatul cu plăci de sticlă pe trepied necesita 2 secunde de nemișcare absolută, iar arcul și tolba de lângă cadavrul tânărului selk'nam au fost mutate estetic între cadre! În exact aceeași lună (**25 noiembrie 1886**), în același golf San Sebastián, expediția oficială a lui **Ramón Lista** (cu capelanul **José Fagnano**) ucidea 28 de arcași selk'nam într-o ambuscadă fără fotografii. Când Popper își prezintă albumul la **5 martie 1887** la Buenos Aires și îi scrie la **6 mai 1887** lui Lahovary la București, imaginea regizată devine simultan triumful său și blestemul său istoric.

ACTUL IV · CAPITOLELE 9–11

Fortăreața El Páramo, Cosechadora de Oro, Monedele de 5 Grame și Timbrul din 1891

„MELIOR MARCULUS QUAM INCUS — Mai bine ciocan decât nicovală.” — Scrisoarea lui Julius Popper către Bartolomé Mitre y Vedia (9 iulie 1892, P143)

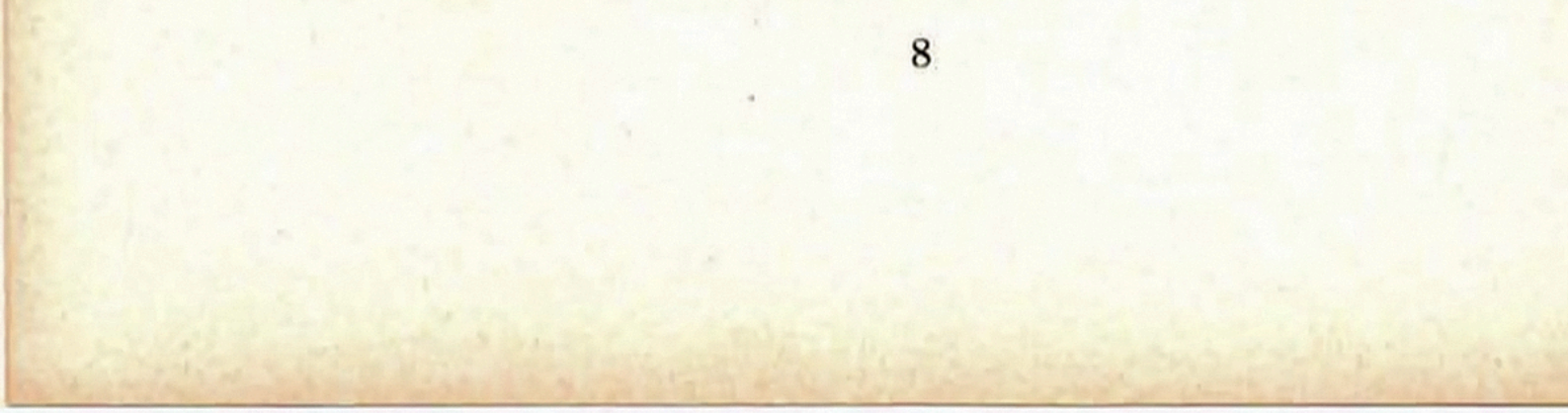
también que desde niño, dejando su patria se radicó en París, donde cursó estudios de ingeniería de minas y que tal vez, dadas las condiciones de mando que luego demostró entre nosotros, probablemente habría servido como oficial en las filas de algún ejército europeo. Se ha hablado además de sus viajes por el continente europeo, Oriente, América del Norte y Centro América, donde desarrolló actividades relacionadas con la minería.

Su acción pública y privada en este país, antes de su aparición en la escena con el carácter de inspector delegado y explorador de la Tierra del Fuego, ha quedado en la obscuridad, eclipsada, sin duda, por el brillo de sus hechos posteriores que le han dado el suficiente mérito como para considerar a este extranjero dentro de la categoría de benefactores y propulsores de la riqueza del territorio fueguino.

Ya en su primer viaje de reconocimiento realizado al Cabo Vírgenes en los primeros meses del año 1886, demostró Popper condiciones de capacidad que lo colocaron insustituiblemente al frente de la empresa. Observó allí, en el paraje de la costa denominado Zanja a Pique, a los innumerables buscadores de oro que poco a poco lo habían colmado y se debatían semidesilucionados en un mar de dificultades para extraer el mineral. Hombres de todas las edades y de diversas razas, sin duda le hicieron recordar análogos episodios vistos por sus ojos en otras regiones auríferas del mundo. ¡La misma fiebre maligna del oro, el mismo empecinamiento, las mismas caras ceñudas! Trabajaban de sol a sol lavando arenas ya sea individualmente con la "chaya" como llamaban a la primitiva batea o platillo de madera o lo hacían en forma colectiva por medio de los "lontos" o largas canaletas a desnivel [2]. Apreció los inconvenientes de ambos sistemas rudimentarios que más tarde perfeccionaría para el mejor rendimiento del trabajo [3]. Pero la más genial de sus observaciones y que le dieron prestigio inmediato, fueron las que realizó sobre la configuración geológica de las costas del cabo Vírgenes. Dándose cuenta que el mineral aurífero de dicha zona tendía a desaparecer, tuvo el acierto de pensar que en toda la costa del litoral fueguino de idéntica estructura geológica a

[2] Este sistema consistía en dejar correr con fuerza, agua sobre dichas canaletas cuyo fondo estaba formado por pequeños travesaños. Al correr el agua disolvía las sustancias, y el oro, por su mayor densidad, quedaba adherido en los travesaños. El producto se repartía generalmente entre los que realizaban dicha tarea (Conferencia pronunciada por Popper el 5 de marzo de 1887 en el Instituto Geográfico Argentino).

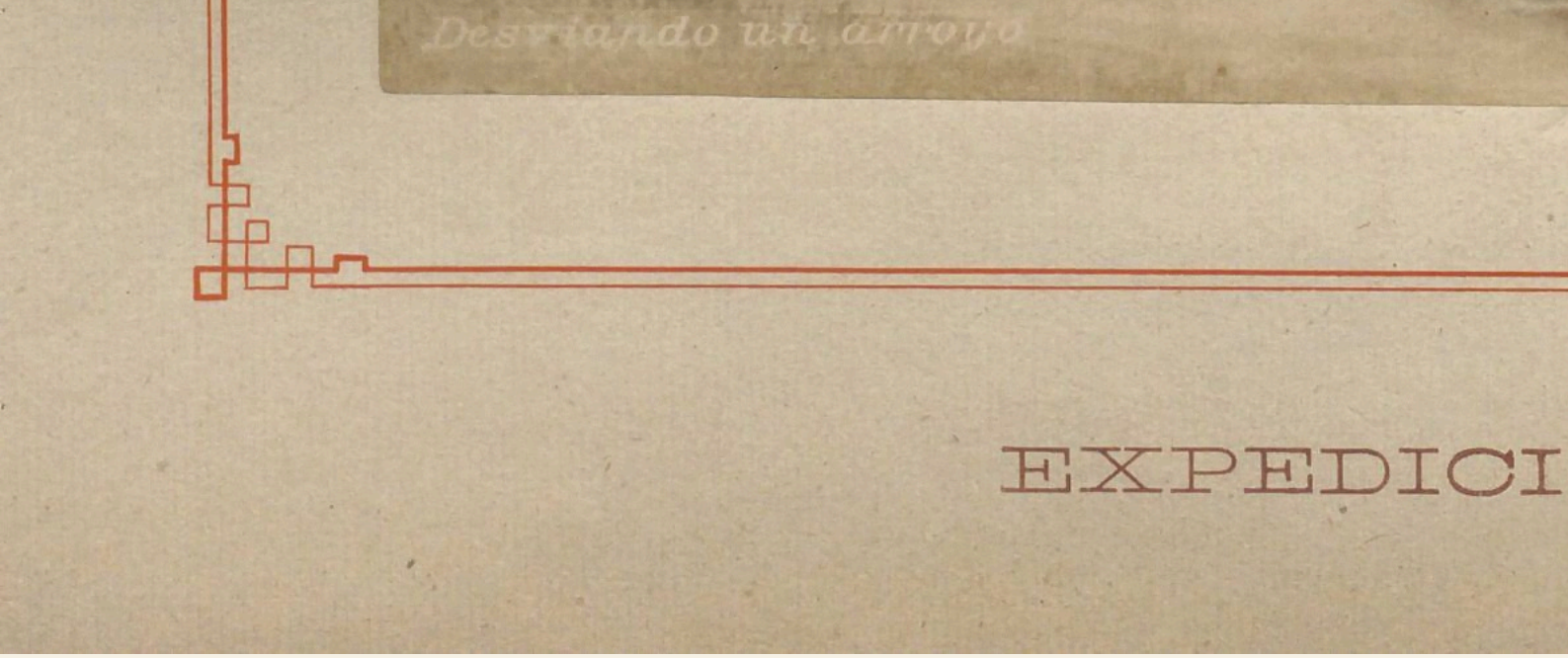
[3] Cuenta Popper que más adelante la extracción de oro se efectuaba eficaz y exclusivamente por medio de un aparato eléctrico y de amalgamación, máquina transportable que había inventado y cuya patente de invención argentina acababa de ser revalidada en todos los países mineros y adoptada provechosamente en varias minas extranjeras.



Planșa A (ACTUL IV · CAPITOLELE 9–11): Document iconografic din Arhiva Julius Popper.

TIERRA





Planșa B (ACTUL IV · CAPITOLELE 9–11): Clișeu complementar pe albumină / facsimil de epocă.

I. Compañía Anónima Lavaderos de Oro del Sud (25 iulie 1887) și Brevetul nr. 520

Cu un capital subscris de elita politică din Buenos Aires (**Bernardo de Irigoyen, Joaquín M. Cullen, Dr. José María Ramos Mejía, Carlos P. Lumb, Alfonso Ayerza**), Popper construiește la **El Páramo** o fortăreață industrială: turn de veghe cu ambrazuri, linie Decauville, tunel submarin săpat la 7 metri sub nivelul fluxului și 4 **Secerători electrice de aur (Cosechadoras de Oro, Patente N° 520)** care recuperează 99,6% din aurul laminar fin. La **Arroyo Beta** (1889), cu doar 8 oameni și „călăreți de paie” (*muñecos de paja*) legați pe șei, pune pe fugă 70 de aurari clandestini chilieni.

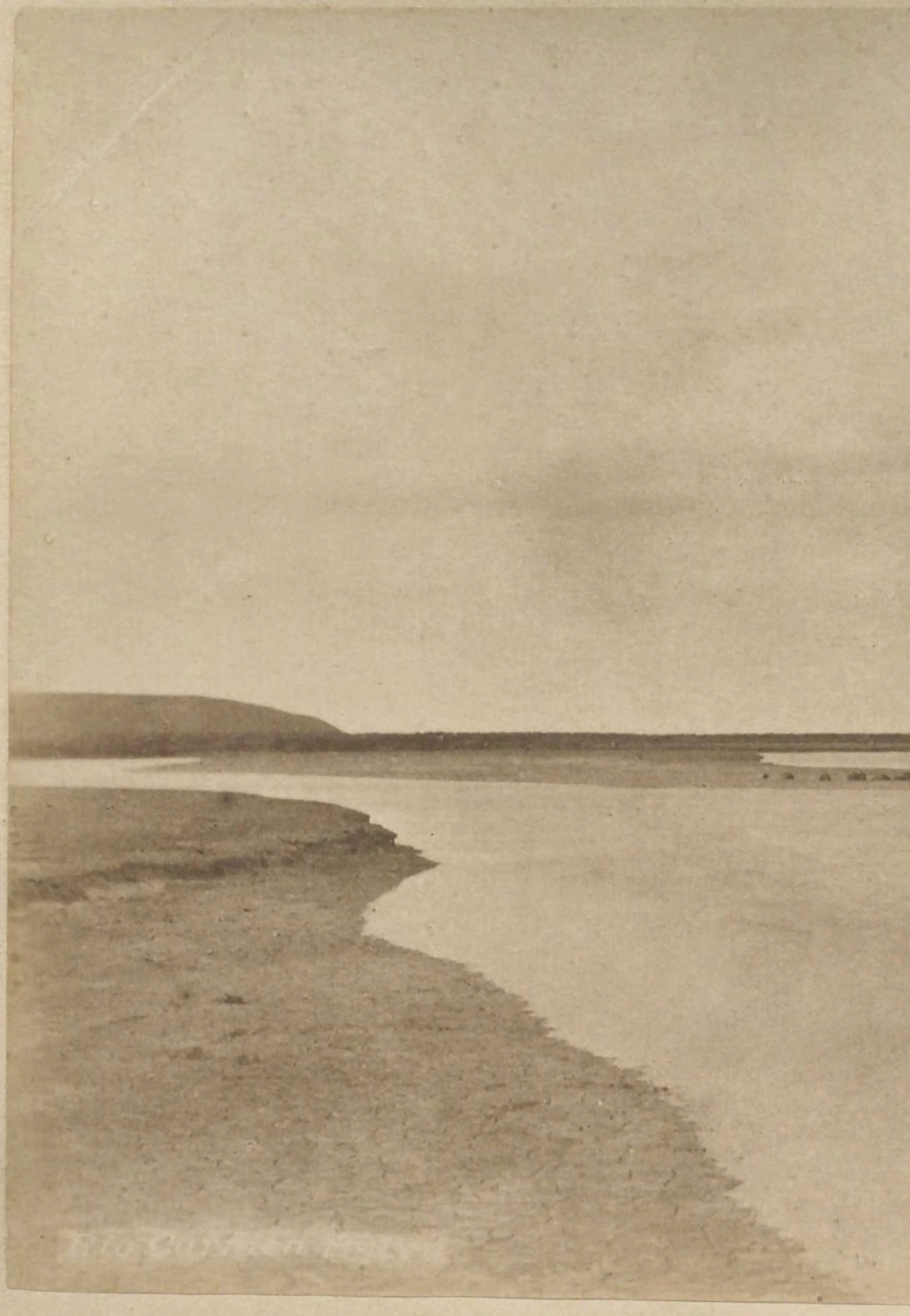
II. Crahul Baring (1890), Monedele Tip A–E (1889) și Timbrul lui Rodolfo Soucup (1891)

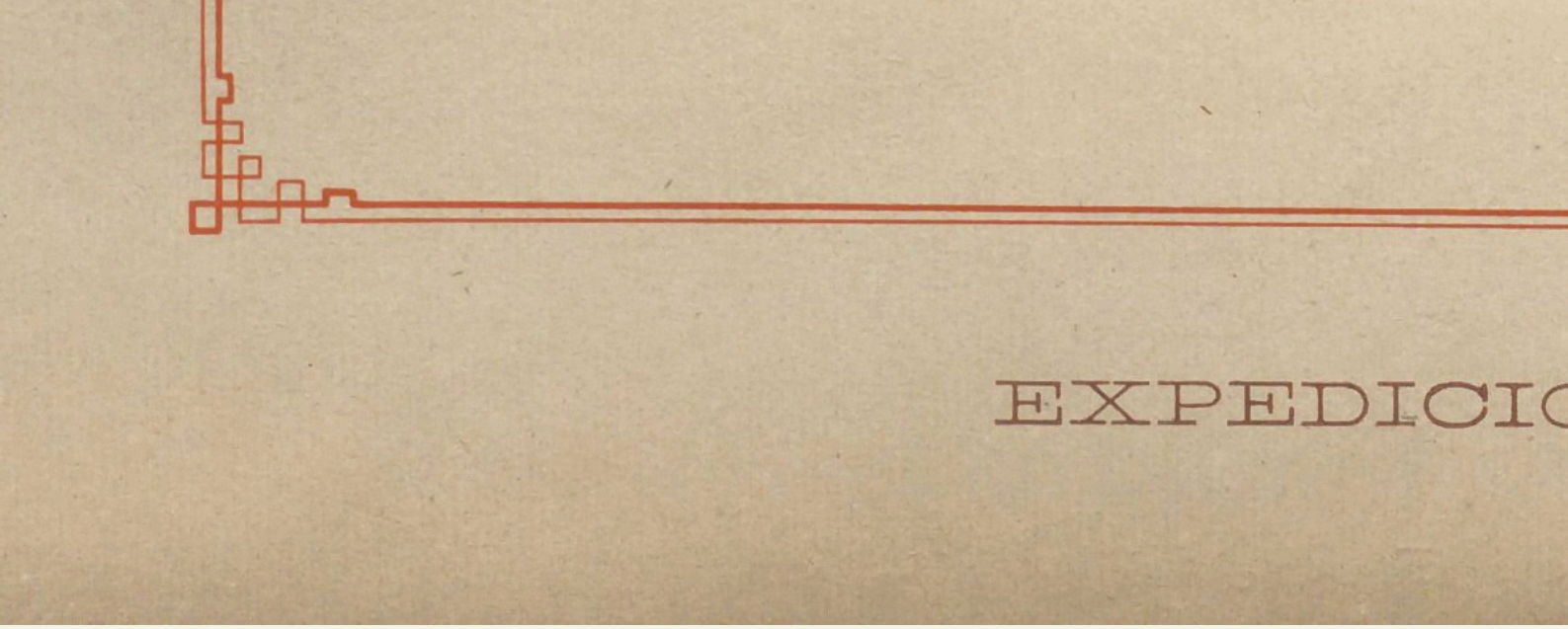
Când Bursa din Buenos Aires se prăbușește în 1889–1890, Popper preia uzina în nume propriu, bate monede de aur de **1 gram și 5 grame** (Tipurile A–B la El Páramo, Tipurile C–E la Monetăria din Buenos Aires, unde matrița Tipului E se sparge la a șasea piesă — P143!) și emite în 1891 timbrul de **10 centavos** cu inițiala „P”.

ACTUL V · CAPITOLELE 12–14

Caleidoscopul Mondial: Dr. Löwenthal, Baronul de Hirsch, Theodor Herzl, Carmen Sylva și Vocea lui Kaushal

> *„Shall we choose Palestine or Argentine?” — Theodor Herzl, Der Judenstaat (februarie 1896, P139)*





Planșa A (ACTUL V · CAPITOLELE 12–14): Document iconografic din Arhiva Julius Popper.







Planșa B (ACTUL V · CAPITOLELE 12–14): Clișeu complementar pe albumină / facsimil de epocă.

I. Trei evrei din România redesenează harta Argentinei la 1890: Popper, Löwenthal și Schwarzfeld

În octombrie–decembrie 1889, în timp ce Popper se afla la Buenos Aires, un alt medic și savant evreu plecat din București, **dr. Wilhelm Löwenthal**, salvează cele 824 de familii de pe vaporul *Weser* la **Moisés Ville** și îi duce la Paris **Baronului Maurice de Hirsch** planul creării **Jewish Colonization Association (JCA, 1891, capital 2.000.000 £)**. În volumul monumental al lui **Dominique Frischer — *Le Moïse des Amériques* (P148, 182.677 cuvinte)**, numele lui Wilhelm Löwenthal apare de **36 de ori**! Mai mult, la reuniunea fondatoare de la Paris din **20 august 1890** (P140), alături de Löwenthal și de istoricul bucureștean **Elias Schwarzfeld** stă **Carlos E. Cullen** — din aceeași familie cu președintele companiei lui Popper, **Joaquín M. Cullen**! Iar la 2 iunie 1895, confruntarea de la Paris dintre **Theodor Herzl** și Baronul de Hirsch va da naștere capitolului *„Palestina sau Argentina?”* din *Der Judenstaat* (1896, P139).

II. Conferința din 27 iulie 1891: Protestul cacicului Kaushal și tragedia lunii august 1891

La **27 iulie 1891**, într-o întorsătură morală uluitoare, Popper rostește la IGA cel mai vehement discurs în apărarea indienilor Ona jefuiți de pământ de crescătorii de oi și transmite posterității vocea cacicului **Kaushal**. Chiar și dușmanul său, guvernatorul **Mario Cornero**, recunoaște oficial la 3 august 1891 (pct. 16, P073): *„Nu am putut dovedi că dl Popper s-ar fi singularizat prin cruzime față de indieni.”* Trei săptămâni mai târziu, în august 1891, în timp ce Popper îi trimite Regelui Carol I monedele sale de aur, fratele său **Maxim Popper** moare de tuberculoză la El Páramo la 23 de ani, iar tatăl său **Naftali Popper** se stinge la București.

Sindromul „Colonelul Kurtz”, Metropola Imaginară ATLANTA (1893), Linia Popper și Expediția Belgica

> *„Acest ținut virgin este încă gol… limitând această publicație la un număr restrâns de 6 exemplare.” — Julius Popper, Atlanta (7 aprilie 1893, P056)*



Planșa A (ACTUL VI · CAPITOLELE 15–17 & EPILOG): Document iconografic din Arhiva Julius Popper.

Licence eden-2957-2970816-478B47x83x01 ac
customer2970816 Bon





Planșa B (ACTUL VI · CAPITOLELE 15–17 & EPILOG): Clișeu complementar pe albumină / facsimil de epocă.

I. Metropola Atlanta (7 aprilie 1893) și „Linia Popper” în Arbitrajul din 1977–1978

Rămas singur după pierderea tatălui și a fratelui său și confruntat cu invazia a 1.500 de căutători de aur clandestini la Bahía Sloggett în 1892, Popper se refugiază într-o viziune ingineresc-imperială grandioasă: la **7 aprilie 1893** tipărește proiectul metropolei **Atlanta** (pentru 50.000 de locuitori, cu docuri naturale pentru mareea de 12 metri, flotilă de remorchere care scurtează tranzitul de la 26 la 3 zile, sanatoriul „Hunyadi János” și o colonie penitenciară pe Isla de los Estados).

Patru ani și jumătate după moartea sa subită din 5 iunie 1893, un alt savant român, **Emil Racoviță**, trece pe lângă Țara de Foc la bordul navei *Belgica* (decembrie 1897 – ianuarie 1898, P128–P130), urmând spre Antarctica exact ruta Isla de los Estados → Shetland de Sud pe care o desenase Popper! Iar în **1977–1978**, când Argentina și Chile ajung în pragul războiului pentru Canalul Beagle, Curtea Internațională de Arbitraj (P141) constată că atât numele **„Mar Argentino”**, cât și frontiera maritimă revendicată (**„the Popper line”**, copiată de Francisco P. Moreno în 1901/1903) fuseseră desenate de mâna inginerului din București la 27 iulie 1891.

PLANȘA CARTOGRAFICĂ I · ATLASUL EXPEDIȚIILOR

I. Traseul Transcontinental (1857–1893) și Topografia Țării de Foc (1886–1893)

> *„Am botezat aceste munți, râuri și strâmtori acolo unde hărțile Amiralității Britanice lăsaseră doar pete albe.” — Julius Popper, 5 martie 1887*



Planșa I-A: Litografie cartografică a periplului mondial: București → Paris → Suez → Orient → Siberia → New Orleans → Havana → Buenos Aires → El Páramo.

Etapa 1 · 15 decembrie 1857 – 1875 · 44°25′38″ N, 26°06′28″ E

București (1857–1875) — Prăvălia lui Naftali C. Popper

Născut la **15 decembrie 1857** în București, Iuliu (Julius) Popper crește în casa unuia dintre cei mai luminați cărturari evrei ai Principatelor Unite: **Naftali C. Popper (1820–1891)**, anticar și librar pe Calea Văcărești nr. 37 și Lipscani, fondator al primei școli moderne israelito-române (1859), editor al primului periodic bilingv româno-idiș *Timpul / Di Zait* și membru al lojei masonice *Înțelepții din Heliopolis*.

În decembrie 1881, tatăl Naftali participă ca delegat al Bucureștiului la istoricul **Congres Sionist de la Focșani**. Cinci ani mai târziu, fiul său Julius își va construi propria colonie-cetate pe țărmul înghețat al Atlanticului de Sud și va trimite la București, pentru **Regele Carol I** și pentru mama sa **Pepi Popper**, celebrele albume fotografice legate în piele de focă.

Etapa 2 · 1875 – 1879 (și ecoul Expoziției din 1889) · 48°50′49″ N, 2°20′56″ E

Paris (1875–1879) — École Polytechnique & Ponts et Chaussées

La Paris, tânărul Iuliu Popper studiază ingineria la **École Polytechnique** și la **École Nationale des Ponts et Chaussées**, obținând diploma de inginer în 1879, în plină epocă a lui Ferdinand de Lesseps și Gustave Eiffel. Din cauza Articolului 7 al Constituției României (1866/1879), care condiționa cetățenia de religia creștină, Popper călătorește în jurul lumii ca „supus român fără drepturi politice”.

Un deceniu mai târziu, la **Expoziția Universală de la Paris din 1889**, se produce o coliziune istorică: în timp ce Popper își expune în Pavilionul Argentinei lingourile de aur, monedele bătute la El Páramo și albumul fotografic, la câteva sute de metri distanță antreprenorul belgian **Maurice Maître** expune în cuști 11 indigeni fuegieni răpiți chiar din Golful San Sebastián (P148, Fișa 15).

Etapa 3 · 1879 – 1882 · 30°35′00″ N, 32°19′00″ E

Canalul de Suez, Orientul și Siberia (1879–1882)

Imediat după absolvirea studiilor la Paris (1879), Popper pornește într-un ocol al Pământului demn de romanele lui Jules Verne: trece prin Constantinopol și Egipt, unde lucrează ca inginer la **Compania Canalului de Suez**. Aici își formează obsesia pentru marile căi maritime interoceanice și pentru regimul mareelor — obsesie care va culmina în 1893 în proiectul portului și docurilor naturale de la **Atlanta**.

Din Egipt călătorește prin Bombay, Calcutta, Hong Kong și Japonia, traversând apoi Siberia și Oceanul Pacific spre coasta de vest a Americii de Nord.

Etapa 4 · 1883 – 1884 · 29°57′04″ N, 90°04′16″ W

New Orleans (1883–1884) — Artefactul de la Tulane University

Piesa **P135** din arhiva noastră este **singurul artefact fizic primar supraviețuitor din perioada pre-argentiniană a lui Popper**: o hartă litografiată color realizată la New Orleans în **1883** (în ajunul *World Cotton Centennial Exposition* din 1884–1885, unde Popper lucrează și la amenajările hidrotehnice din Audubon Park).

Harta demonstrează că la 25 de ani Popper își semna deja lucrările în spaniolă ca **„JULIO POPPER”** și gândea în termeni de noduri maritime continentale (New Orleans – Veracruz – Havana – Istmul Panama). Șapte ani mai târziu, la 31 mai 1890 (AGN Leg. 622), Popper îi va ordona supraveghetorului său croat Mateo Martinich să ridice **steagul Statelor Unite** pe acoperișul cazărmii de la El Páramo pentru a descuraja confiscarea aurului de către autoritățile locale!

Etapa 5 · 1884 – 1885 · 23°08′00″ N, 82°23′00″ W

Havana & Ciudad de México (1884–1885) — Laboratorul Urbanistic

După experiența minieră și gazetărească din Mexic (unde redactează secțiuni tehnice în *Diario de los Forasteros*), Popper ajunge la **Havana (1884–1885)**, unde elaborează un proiect de modernizare urbană și portuară a capitalei cubaneze.

Aici se cristalizează metoda sa de inginer-vizionar: îmbinarea infrastructurii portuare cu urbanismul higienist, bursier și telegrafic — exact matricea pe care o va proiecta, la scară monumentală, la **7 aprilie 1893** în broșura *Atlanta. Proyecto para la fundación de un pueblo marítimo en la Tierra del Fuego*.

Etapa 6 · Noiembrie 1885 – 5 iunie 1893 · 34°36′13″ S, 58°22′54″ W

Buenos Aires (1885–1893) — Bursa Aurului, Logia Docente & Calle Tucumán

Debarcat la Buenos Aires în 1885 (după o scurtă escală în Brazilia), Popper cucerește fulgerător elita politică și financiară a președinților **Julio Argentino Roca** și **Miguel Juárez Celman**. La 1 iunie 1886 publică în *La Nación* prima sa scrisoare despre aurul de la Cabo Vírgenes (P123). În 1887, după conferința triumfală de la **Instituto Geográfico Argentino (5 martie 1887)**, este inițiat în elitista **Logia Docente**, unde devine frate de lojă cu vicepreședintele **Carlos Pellegrini**, cu ministrul de finanțe **Wenceslao Pacheco**, cu **Dr. José María Ramos Mejía** și cu **Lucio V. López**.

Pe **25 iulie 1887** fondează *Compañía Anónima Lavaderos de Oro del Sud* (alături de Bernardo de Irigoyen, Joaquín M. Cullen și Alfonso Ayerza), iar prin rețeaua maritimă dalmațiană a lui **Nicolás Mihanovich** și **Juan Lavarello** recrutează sute de mineri croați din Dalmația. Pe **5 iunie 1893**, la doar 35 de ani, este găsit mort pe podeaua camerei sale din Calle Tucumán, cu 6 exemplare din *Atlanta* și planul expediției antarctice pe masă.

Etapa 7 · Octombrie 1886 – 1893 · 53°01′12″ S, 68°16′48″ W

El Páramo / Bahía San Sebastián (1886–1893) — Regatul de pe Prundiș

Pe limba îngustă de prundiș de 18 km dintre Golful San Sebastián și Oceanul Atlantic, bătută de uragane și de maree de 12 metri, Popper ridică în 1887–1888 complexul fortificat **El Páramo**: turn de veghe cu ambrazuri în patru direcții, cazarmă pentru 80 de oameni (condusă de fratele său **Máximo Popper**, numit comisar de poliție la 20 aprilie 1888), tunel submarin săpat la 7 metri sub nivelul fluxului și cele 4 **Secerători electrice de aur (Cosechadoras de Oro, Brevet nr. 520)**.

Aici bate în 1889 propriile **monede de aur de 1 gram și 5 grame**, emite în 1891 timbrul local de 10 centavos (desenat de Rodolfo Soucup) și tot aici regizează în noiembrie 1886 cele 4 fotografii secvențiale ale „ciocnirii” cu arcașii Selk'nam.

Etapa 8 · 27 iulie 1891 – 5 iunie 1893 · 54°52′00″ S, 67°30′00″ W

Atlanta, Canalul Beagle & Antarctica (1891–1893) — Linia Popper

În ultimii doi ani de viață (1891–1893), viziunea lui Popper capătă dimensiuni imperiale: pe harta anexată conferinței din **27 iulie 1891** inventează numele **„Mar Argentino”**, botează lanțul muntos sudic **„Cordillera Carlos I Rey de Rumania”** și trasează **„Linia Popper”** în Canalul Beagle (preluată de Francisco P. Moreno în 1901/1903 și ajunsă pe masa Curții Internaționale de Arbitraj în 1977–1978!).

La **7 aprilie 1893** tipărește în 6 exemplare proiectul metropolei **Atlanta** (cu docuri macrotidale naturale pentru 4.600 de nave/an și o colonie penitenciară pe Isla de los Estados), obține concesiunea guvernamentală pentru explorarea **Țării lui Graham și a insulelor Shetland de Sud (Antarctica)** și pregătește cu armatorul **Juan Lavarello** și naturalistul **Bruno Ansorge** corabia *Explorador* — cu 59 de zile înainte de moarte.

PLANȘA CARTOGRAFICĂ I-B · TIERRA DEL FUEGO & HARUWEN SELK'NAM

II. Topografia Țării de Foc (1886–1893) și Teritoriile Ancestrale Selk'nam



Planșa I-B: Topografia Țării de Foc cu toponimia românească (Sierra Carmen Sylva, Río Ureche, Río Rosetti, Punta Sinaia) și „Linia Popper” (1891).

Punctul 1 · Martie – Iunie 1886 · 52°20′00″ S, 68°21′00″ W

Cabo Vírgenes & Zanja a Pique (Martie–Aprilie 1886)

În primăvara anului 1886, Popper inspectează aluviunile aurifere de la **Zanja a Pique (Cabo Vírgenes)**. În timp ce sute de căutători de aur sapă galerii inutile în uscat, inginerul român formulează teoria hidrogeologică corectă: furtunile Atlanticului de Sud macină morenele glaciare și concentrează paietele de aur pe plajele de nisip negru feromagnetic după fiecare maree de echinocțiu.

Pe **1 iunie 1886**, în ziarul *La Nación* (P123), Popper demontează speculațiile bursiere ale lui J. de Fayembois și își pregătește propria expediție dincolo de Strâmtoarea Magellan, pe coasta atlantică încă neexplorată a Țării de Foc.

Punctul 2 · Octombrie 1886 – 1893 · 53°01′12″ S, 68°16′48″ W

Bahía San Sebastián & Fortăreața El Páramo (1886–1893)

Istmul **El Páramo** este inima imperiului lui Popper în Țara de Foc: o peninsulă rectilinie de prundiș care închide la nord imensul Golf San Sebastián. Aici debarcă în 1887 echipamentele de pe navele *Madonna del Carmine* și *María Luisa*.

În august 1891, chiar în timp ce Julius Popper ținea la Buenos Aires conferința sa de la IGA, fratele său de 23 de ani, **Máximo Popper** (comisarul oficial al coloniei), moare la El Páramo de tuberculoză pulmonară (21/27 august 1891, P136) și este îngropat pe prundișul bătut de valurile Atlanticului.

Punctul 3 · Noiembrie 1886 · 53°40′00″ S, 68°00′00″ W

Río Carmen Sylva & Sierra de Irigoyen (Noiembrie 1886)

În marșul său spre sudul insulei din noiembrie 1886, Popper șterge vechile toponime indigene selk'nam și înscrie pe harta Americii de Sud numele familiei regale a României (**Cabo și Río Carmen Sylva** — pseudonimul literar al Reginei Elisabeta; mai târziu **Cordillera Carlos I Rey de Rumania**) alături de numele finanțatorilor și fraților săi masoni din Buenos Aires (**Río Cullen, Río Juárez Celman, Río Lucio López, Sierra de Irigoyen**).

Numele *Río Carmen Sylva* (astăzi Río Chico) și *Punta Sinaia* au rămas tipărite pe hărțile hidrografice argentiniene și pe hărțile Amiralității Britanice timp de decenii.

Punctul 4 · Noiembrie 1886 – 1890 · 52°53′00″ S, 68°22′00″ W

Río Cullen, Arroyo Beta & Granița de Nord (1886–1890)

La nord de El Páramo, la vărsarea **Río Cullen** (botezat în cinstea avocatului **Dr. Joaquín M. Cullen**, președintele *Lavaderos de Oro del Sud*) și la **Arroyo Beta**, se aflau cele mai bogate vine de aur aluvionar. Aici are loc în 1889 celebra confruntare armată dintre Popper (însoțit de doar 8 oameni) și tabăra celor 70 de căutători de aur chilieni veniți din Punta Arenas.

Folosind o stratagemă teatrală — manechine din paie îmbrăcate în uniforme de cavalerie și legate pe caii de povară — Popper provoacă panica printre aurarii clandestini și le confiscă tabăra, declanșând furia întregului oraș Punta Arenas.

Punctul 5 · Noiembrie 1886 · 53°18′00″ S, 68°28′00″ W

Laguadas de Brotaban / San Sebastián (Noiembrie 1886)

În dunele și lagunele din sudul Golfului San Sebastián au fost realizate în **noiembrie 1886** cele mai controversate fotografii din istoria Americii de Sud: secvența *„Alerta!”* → *„Brotaban indios de todas partes”* → *„Lluvia de flechas”* → *„Bajad la mira”* → *„Muerto en el terreno de honor”*.

Tot aici, în exact aceeași lună (**25 noiembrie 1886**), la doar câțiva zeci de kilometri distanță, expediția oficială a guvernului argentinian condusă de **Ramón Lista** și însoțită de capelanul salesian **José Fagnano** măcelărește **26–28 de arcași selk'nam** într-o ambuscadă și capturează femei și copii în saci (P071, Conexiunea #1 și #26).

Punctul 6 · Septembrie 1886 – 1892 · 53°09′45″ S, 70°54′29″ W

Punta Arenas (1886–1892) — Portul Franc, Croații & Contrabanda

Port franc chilian pe malul Strâmtorii Magellan, **Punta Arenas** este baza de plecare a primei expediții a lui Popper (septembrie 1886, finanțată parțial prin casa comercială **Stubenrauch**), dar și cuibul celor mai înverșunați rivali ai săi: latifundiarii **José Menéndez**, **Mauricio Braun** și **José Nogueira**.

După incidentul armat de la Arroyo Beta, când Popper dezarmează minerii chilieni și îi trimite legați la Punta Arenas, mulțimea furioasă din Piața Publică încearcă să-l linșeze pe Popper, care este salvat în ultimul moment chiar de monseniorul **José Fagnano** (Payró 1898, Conexiunea #31).

Punctul 7 · 1889 – 1911 · 53°58′00″ S, 70°35′00″ W

Insula Dawson & Misiunea La Candelaria (1889–1911)

Fondată în 1889 de preotul salesian **José Fagnano** (fostul capelan al expediției sângeroase a lui Ramón Lista din noiembrie 1886!), misiunea *San Rafael* de pe **Insula Dawson** — împreună cu misiunea *La Candelaria* de la Río Grande (pentru care chiar Popper cedase teren în 1893) — devine locul de deportare în masă al populației Selk'nam și Kawésqar pe măsură ce companiile de oi ale lui Menéndez și Braun împrejmuiesc toată insula cu sârmă ghimpată.

Studiile bioarheologice și epidemiologice moderne (Casali, Suby & Guichón, P131–P133) confirmă că aglomerarea forțată, schimbarea regimului alimentar și tuberculoza au ucis peste 90% dintre indigenii internați în misiune.

Punctul 8 · 1888 – 1893 · 54°48′00″ S, 68°18′00″ W

Ushuaia, Bahía Sloggett & Canalul Beagle (1888–1893)

În sudul insulei, pe țărmul **Canalului Beagle**, se înfruntă trei lumi: misiunea anglicană a reverendului **Thomas Bridges** (autorul dicționarului Yámana de 32.000 de cuvinte, P119/P122), reședința guvernatorilor teritoriali din **Ushuaia** (**Félix M. Paz** și **Dr. Mario Cornero**) și tabăra auriferă a lui Popper de la **Bahía Sloggett**.

Între 1890 și 1893, Popper poartă un război total de memorii și procese cu guvernatorii Paz și Cornero (*Apuntes*, 27 iulie 1891 vs. *Justificación*, 1892), obținând în aprilie 1893 — cu doar două zile înainte de tipărirea broșurii *Atlanta*! — **suspendarea din funcție a viceguvernatorului**.

PLANȘA II · CABINETUL DE EXPERTIZĂ FORENSICĂ

Autopsia Clișeelor pe Albumină din Albumul Oficial (1887)

> *Comparație între exemplarul Președintelui Miguel Juárez Celman (Museo del Fin del Mundo), exemplarul Regelui Carol I (6 mai 1887, BNR) și selecția de la Expoziția Universală de la Paris (1889).*

Planșa 45 (cimec #48) · Noiembrie 1886 · Bahía San Sebastián

„¡Alerta!” (S. Sebastian Bay, Von Indianer bedroht)



Expertiză: Primul cadru al secvenței narative construite de Popper în cele patru albume (București FCER, București SGR, Ushuaia / Juárez Celman și Magallanes). Caravana se oprește în stepă; oamenii își pregătesc carabinele Winchester Model 1873.

- **Trepiedul invizibil în „momentul alarmei”:** Metoda Errol Morris: Pentru ca imaginea să fie perfect clară, fotograful a trebuit să desfacă trepiedul din lemn, să monteze camera cu burduf, să încarce caseta cu placa de sticlă și să strige „Nu mișcați!” timp de 2 secunde. Nu este o ambuscadă surprinsă pe viu, ci o reconstituire teatrală.
- **Uniformele de tip militar și carabinele Winchester:** Cei 18 oameni ai expediției (printre care inginerul metalurgist Julio Carlsson și minerii dalmații) poartă uniforme și banduliere identice — o miliție privată în toată regula.
- **Caii de povară cu lăzile de aparatură și chimicale:** Pe fundal se văd caii care transportau trusa fotografică și lăzile cu plăci de sticlă: fotografia a fost gândită de la plecarea din Punta Arenas ca instrument de legitimare politică și bursieră la Buenos Aires.

Planșa 46 (cimec #49) · Noiembrie 1886 · Laguadas de San Sebastián

„Brotaban indios de todas partes” (Răsăreau indieni de peste tot)



Expertiză: Al doilea cadru din montajul cinematografic al lui Popper: titlul afirmă că „răsăreau indieni din toate părțile”, dar în cadru nu se vede niciun arcaș selk'nam în viață — doar oamenii lui Popper poziționați în semicerc.

- **Absența inamicului din câmpul vizual:** Deși legenda dramatică proclamă „Brotaban indios de todas partes”, orizontul stepei este complet gol. Tensiunea este creată exclusiv prin textul tipărit sub fotografie.
- **Pământul înghețat și petele de zăpadă:** Urmele de pași din jurul tufișurilor arată că trupa a călcat de mai multe ori același perimetru înainte de declanșarea obturatorului.
- **Direcțiile divergente ale țevilor de pușcă:** Carabinierii ochesc în unghiuri diferite pentru a compune o diagonală picturală de tablou de bătălie din secolul al XIX-lea.

Planșa 47 (Fotografia nr. 14 — Cadavrul în prim-plan) · Noiembrie 1886 · San Sebastián (Exemplarul București & Ushuaia)

„Lluvia de flechas” (Ploaie de săgeți) — Primul montaj cu arcașul ucis



Expertiză: Piesa centrală a investigației noastre în stilul lui Errol Morris (Believing Is Seeing / Valley of the Shadow of Death): în prim-plan zace deja fără viață trupul unui tânăr vânător selk'nam gol, cu mantia de guanaco căzută, în timp ce Popper (în genunchi, cu carabina la umăr) și oamenii săi pozează ca și cum „ploaia de săgeți” ar fi încă în toi!

- **INDICIUL #1: Cadavrul se află deja în fața liniei de tragere!:** Dacă lupta și „ploaia de săgeți” ar fi în desfășurare, cum se face că arcașul selk'nam ucis se află deja la doi metri în fața lui Popper, iar fotograful stă în picioare, complet descoperit, încă mai în față, cu aparatul pe trepied?
- **INDICIUL #2: Arcul din lemn de Nothofagus și tolba aranjate estetic:** Exact ca ghiulelele mutate de Roger Fenton în Războiul Crimeii sau pușca mutată de Alexander Gardner la Gettysburg (analizate de Errol Morris), arcul și săgețile de lângă mâna tânărului selk'nam își schimbă poziția între Planșa 47, Planșa 48 și Planșa 52!
- **INDICIUL #3: Julius Popper la comanda liniei de tragere:** Popper pozează nemișcat cu carabina Winchester la ochi. Într-o expunere de 2 secunde pe placă de sticlă, orice mișcare reală de luptă ar fi produs siluete încețoșate (motion blur). Claritatea perfectă a fețelor dovedește poza înghețată la comandă.

Planșa 48 (Magallanes & București) · Noiembrie 1886 · San Sebastián

„¡Bajad la mira!” (Coborâți înălțătorul! / Apărându-ne împotriva atacului)



Expertiză: În exemplarul de la Museo Regional de Magallanes această imagine poartă titlul militar „¡Bajad la mira!” (Ochiți mai jos!). Comparată cu Planșa 47, vedem că scena a fost reorganizată lângă paravanul de vânt (toldo) al familiei indigene.

- **Mutarea unghiului camerei și rearanjarea arcului:** Camera de fotografiat a fost mutată cu câțiva metri, iar poziția armelor indigene față de trup a fost ajustată pentru a încadra atât cadavrul, cât și linia de pușcași.
- **Adăpostul indigen (kau / toldo) transformat în decor:** Paravanul din crengi și piei de guanaco în care se adăpostea familia selk'nam devine fundalul demonstrației de forță a expediției.
- **Oglinda zilei de 25 noiembrie 1886: Popper vs. Ramón Lista:** În timp ce Popper înscenează această bătălie cu un mort (sau doi) pentru aparatul foto, în același golf San Sebastián exploratorul guvernamental Ramón Lista (cu preotul José Fagnano) ucide 26–28 de selk'nam fără să facă nicio fotografie. În 1891, Popper îl va denunța pe Lista, dar istoria îi va reține fotografia LUI!

Planșa 52 / 53 (Exemplarul București & Ushuaia) · Noiembrie 1886 · San Sebastián

„Muerto en el terreno de honor” / „Un atleta fueguino”



Expertiză: Punctul culminant al cinismului vizual din secolul al XIX-lea: același cadavru este fotografiat de aproape sub două titluri stupefiante — „Un atleta fueguino” (ca studiu anatomic al staturii de 1,85m a vânătorilor Ona!) și „Muerto en el terreno de honor” (ca într-un duel cavaleresc european).

- **De la „Atlet fuegian” la „Mort pe câmpul de onoare”:** În catalogul digitalizat la București (cimec #55), fotografia „Un atleta fueguino” a fost mult timp descrisă neutru ca „portret etnografic”, fără să se observe că „atletul” întins pe spate este chiar bărbatul ucis din planșele 47 și 48!
- **Postura de trofeu de vânătoare colonială:** Trei membri ai expediției stau în picioare deasupra corpului, cu puștile sprijinite de pământ. Această compoziție unică este motivul pentru care, după 1934 și 1970, Popper a devenit în imaginarul global simbolul vizual al genocidului Selk'nam — deși marii exterminatori industriali (Menéndez, Braun, McLennan) nu s-au fotografiat niciodată.
- **Trei destinații pentru aceeași fotografie a morții:** Popper lipește această fotografie în 4 albume identice legate în piele de leu de mare: unul pentru Președintele Argentinei (Miguel Juárez Celman), unul pentru Regele Carol I / Societatea Geografică Română, unul pentru Muzeul din Magallanes și unul pentru mama sa Pepi Popper pe Calea Văcărești 37!

Planșa 60 (El Páramo 1886–1887) · Decembrie 1886 · El Páramo (Coasta Atlantică)

„Lavadero de oro improvisado” — Nașterea Uzinei de pe Prundiș



Expertiză: Scopul real al întregii expediții și al punerii în scenă: spălarea nisipului negru feromagnetic cu rubine și paiete de aur de pe plaja El Páramo. Această fotografie a convins elita financiară din Buenos Aires să subscrie capitalul Compañía Anónima Lavaderos de Oro del Sud la 25 iulie 1887.

- **Jgheabul de spălare (sluice box) pe plaja înghețată:** Muncitorii dalmați toarnă apă de mare peste nisipul negru. Paietele de aur din Țara de Foc sunt extrem de fine și plate („aur flotant”), motiv pentru care jgheaburile clasice pierdeau 60% din aur — problemă rezolvată de Popper prin Cosechadora de Oro cu plăci de cupru-mercur și curent electric.
- **Faleza glaciară și mareea de 12 metri:** Valurile uriașe ale Atlanticului de Sud spălau faleza în timpul furtunilor și depuneau la fiecare 12 ore un strat nou de nisip aurifer — o mină care se regenera singură la fiecare maree!
- **De la 0,5 grame la 600 de kilograme de aur oficial:** Între 1887 și 1892, din acest punct de pe plajă vor pleca spre Monetăria din Buenos Aires, spre băncile din Londra și spre contrabandiștii din Punta Arenas peste 600 kg de aur documentat (și până la 2–3 tone pe întreaga insulă în 1892).

Planșa 01 (Coperta) · Martie 1887 · Buenos Aires & Ushuaia

Coperta originală legată în piele de leu-de-mare (lobo marino)



Expertiză: Exemplarul dedicat Președintelui Miguel Juárez Celman și cel trimis Regelui Carol I la București (6 mai 1887) au fost legate în piele de leu-de-mare vânat pe țărmul Atlanticului Austral, cu inscripția aurită «TIERRA DEL FUEGO — EXPEDICIÓN POPPER 1886–87».

- **Titlul presat în aur pe piele de leu-de-mare:**
- **Textura pielii de Otaria flavescens:**

Planșa 04 (Harta 1887) · Martie 1887 · Tierra del Fuego

Harta fotografică a Expediției din 1886 (Río Carmen Sylva & Punta Sinaia)



Expertiză: Prima ridicată topografică a interiorului Țării de Foc între Bahía Porvenir și Bahía San Sebastián, în care Popper înscrie pentru prima dată toponimele românești Río Carmen Sylva, Cordillera Carlos I și Punta Sinaia.

- **Golful San Sebastián și peninsula El Páramo:**
- **Cursul râului botezat «Río Carmen Sylva»:**

Planșa 05 (Frontispiciu) · Octombrie–Noiembrie 1886 · Tabăra San Sebastián

Portretul de campanie al lui Julius Popper și statul major al expediției



Expertiză: Imaginea-frontispiciu a albumului din 1887: Julius Popper înconjurat de inginerii, minerii dalmați și garda înarmată cu carabine Winchester Model 1873 în fața cortului de campanie.

- **Julius Popper în centrul taberei:**
- **Carabinele cu repetiție Winchester 1873:**

Planșa 51 (Etnografie) · Noiembrie 1886 · San Sebastián

«Tesoros etnológicos» — Inventarul trofeelor selk'nam capturate după ambuscadă



Expertiză: Arcuri din lemn de fag antarctic (Nothofagus), tolbe din piele de focă, săgeți cu vârf triunghiular cioplit în sticlă de naufragiu și mantii de guanaco (choneka), aranjate simetric ca panoplie de studiu.

- **Arcuri și tolbe selk'nam (Ha'a & Yahal):**

Planșa 52 (Antropometrie) · 25 Noiembrie 1886 · San Sebastián

«Un atleta fueguino» — Studiu antropometric pe câmpul de la San Sebastián



Expertiză: Fotografie realizată la câteva minute după «Lluvia de flechas», documentând statura impresionantă (peste 1,80 m) a războinicilor selk'nam descriși de Popper în conferința de la Buenos Aires.

- **Mantia din blană de guanaco (choneka):**

Planșa 67 (Toponimie Românească) · Decembrie 1886 · Interiorul Țării de Foc

Explorarea văii râului «Río Carmen Sylva» și a munților «Carlos I»



Expertiză: Valea glaciară și cursul de apă pe care inginerul bucureștean le-a botezat după pseudonimul literar al Reginei Elisabeta a României — nume păstrat până astăzi pe hărțile oficiale chiliano-argentiniene (Río Chico / Carmen Sylva).

- **Albia auriferă a râului Carmen Sylva:**

Planșa 77 (Ceremonie) · Decembrie 1886 · Coasta Atlantică

«Bautismo del Río Cullen» — Botezul topografic pe țărmul Atlanticului Austral



Expertiză: Membrii expediției adunați la vărsarea râului Cullen (botezat în onoarea dr. Joaquín M. Cullen, asociatul juridic al lui Popper la Buenos Aires), unul dintre cele mai bogate zăcăminte aurifere de la nord de El Páramo.

- **Actul solemn de luare în posesie:**

Planșa 79 (Infrastructură) · Ianuarie 1887 · Peninsula El Páramo

«Telégrafo y campamento» — Linia telegrafică și corturile de la El Páramo

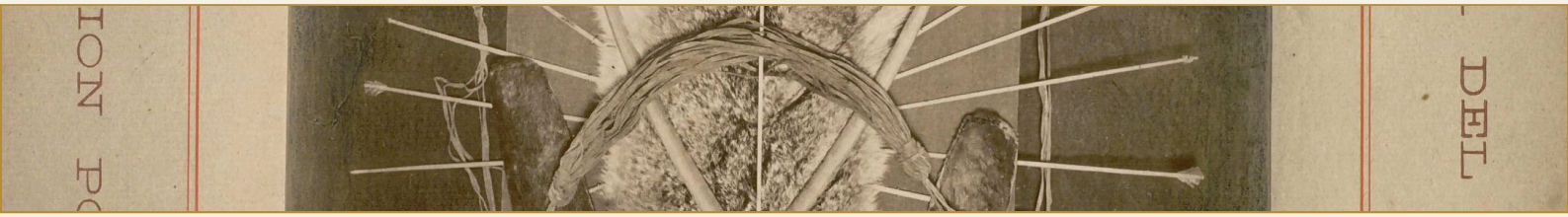


Expertiză: Stâlpii rețelei telegrafice și telefonice instalate de inginerul român între tabăra centrală de la El Páramo și punctele de extracție de pe țărmul Golfului San Sebastián.

- **Izolatorii și firul telegrafic în stepă:**

Planșa 88 («El Jefe») · Ianuarie–Februarie 1887 · Tierra del Fuego

«El Jefe» — Julius Popper călare în fruntea caravanei din Țara de Foc

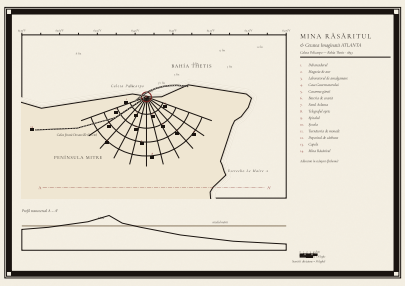


Expertiză: Ultima mare planșă a albumului din 1887: exploratorul român fotografiat în profil ecvestru pe creasta bătută de vânturile Williwaw, înainte de îmbarcarea spre Punta Arenas și Buenos Aires.

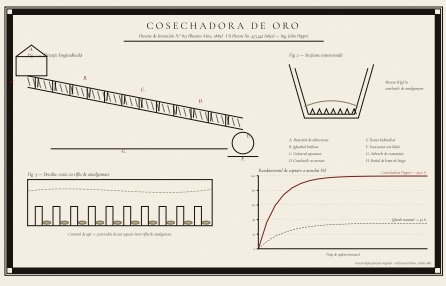
- **Silueta ecvestră a lui «El Jefe»:**

PLANȘELE III & IV · REȚEAUA TRANSOCEANICĂ, METROPOLA ATLANTA (1893) & BREVETUL N° 520

Constelația celor 13 Actori, Cianotipul „Atlanta” și Secerătoarea de Aur



Planșa IV-A: Cianotipul Prusac al metropolei maritime *Atlanta* (7 aprilie 1893, tiraj 6 exemplare, P056) pentru 50.000 de locuitori.



Planșa IV-B: Brevetul de invenție nr. 520 — *Cosechadora de Oro* (1887–1890), randament 99,6% fără mercur.

Inginer, explorator, cartograf & „Rege” al Țării de Foc · 1857–1893

Julius Popper

Născut în București (Calea Văcărești 37), școlit la Paris, autorul hărții comerciale din New Orleans (1883), fondatorul El Páramo, inventatorul Cosechadarei de Oro (Brevet 520), creatorul monedelor și timbrelor Țării de Foc și arhitectul metropolei utopice Atlanta (7 aprilie 1893).

Probă: P012, P069, P135, P136, P137, P141, P143

Anticar iluminist (maskil), fondator de școală & delegat la Congresul Sionist Focșani (1881) · 1820–1891

Neftali C. Popper

Tatăl lui Julius și Maxim Popper. Librar și anticar în București (Calea Văcărești 37), fondator al primei școli israelito-române (1859) și al ziarului bilingv Timpul / Di Zait, francmason în loja Înțelepții din Heliopolis și delegat la Congresul Sionist de la Focșani (30–31 dec. 1881). Traduce în română conferința fiului său din 1887. Moare în 1891, motiv pentru care Julius poartă chenar negru de doliu pe scrisorile din 1892.

Probă: P012, P136, P138, P143 (Conexiunea #44 & #54)

Medic român-evreu, salvatorul coloniei Moisés Ville & ideologul JCA (36 mențiuni în Frischer!) · 1850/1857–1912

Dr. Wilhelm Löwenthal

Medic român-evreu cu studii la București, Berlin și Paris, francmason și membru al Sociedad Científica Argentina. În oct.–dec. 1889 (exact când Popper se afla la Buenos Aires!) inspectează la Moisés Ville cei 824 de evrei de pe vaporul Weser și îi prezintă Baronului de Hirsch la Paris (ian. 1890) planul de 50 milioane franci al Jewish Colonization Association. La 20 aug. 1890 stă la masa Baronului de Hirsch din Paris alături de istoricul român Elias Schwarzfeld și de Carlos E. Cullen! În monografia lui Dominique Frischer (P148, 182.677 cuvinte), Löwenthal apare de 36 de ori ca arhitectul întregii colonizări evreiești din Argentina.

Probă: P140 (Zablotsky UCEMA 560) & P148 (Dominique Frischer, Le Moïse des Amériques — 36 mențiuni directe Löwenthal, 10 Colonia Mauricio!)

Magnat feroviar (Orient Express) & fondatorul Jewish Colonization Association (Capital 2.000.000 £) · 1831–1896

Baron Maurice de Hirsch

Cel mai bogat bancher și filantrop evreu al Europei (constructorul căilor ferate otomane Orient Express). La propunerea românului dr. Wilhelm Löwenthal și cu participarea lui Elias Schwarzfeld și Carlos E. Cullen (reuniunea de la Paris din 20 august 1890), fondează la 24 august 1891 (exact în ziua în care Popper îi trimite monedele de aur Regelui Carol I!) Jewish Colonization Association (JCA), cumpărând sute de mii de hectare în Argentina (Moisés Ville, Colonia Mauricio). Documentat exhaustiv în P148 (Dominique Frischer).

Probă: P140, P148 (Dominique Frischer, Le Moïse des Amériques: 36 mențiuni Löwenthal, 21 Buenos Aires, 10 Colonia Mauricio, 7 Col. Goldsmid & David Cazès)

Părintele sionismului politic & autorul dilemei „Palästina oder Argentinien?” (1896) · 1860–1904

Theodor Herzl

La 2 iunie 1895, în palatul din Rue de l'Élysée din Paris, dramaturgul și jurnalistul vienez Theodor Herzl îl înfruntă pe Baronul Maurice de Hirsch asupra experimentului argentinian inițiat de dr. Wilhelm Löwenthal. Din această confruntare se naște celebrul subcapitol „Palestina sau Argentina?” din Der Judenstaat (februarie 1896, P139). Optzeci de ani mai târziu, conspiraționiștii extremiști din Argentina (Planul Andinia, 1971/1987) vor amesteca delirant regatul lui Popper din Țara de Foc cu misiunea lui Löwenthal/Hirsch și cu textul lui Herzl!

Probă: P139 (Herzl, Der Judenstaat, 1896) & P148 (Frischer, cap. despre întâlnirea Hirsch–Herzl din 2 iunie 1895)

Regele navigației sud-americane (Nikola Mihanović din Doli/Dubrovnik) & filiera dalmațiană · 1844–1929

Nicolás Mihanovich

Marinar croat din Doli (lângă Dubrovnik, Imperiul Austro-Ungar) ajuns stăpânul unei flote de 300 de remorchere și vapoare în bazinul Río de la Plata și pe ruta Patagoniei. Prin agențiile sale și prin legătura de familie cu armatorii Lavarello (Mihanovich s-a căsătorit în 1872 cu văduva lui Juan Bautista Lavarello!), mii de marinari și pietrari croați din insulele Brač, Hvar și Pelješac ajung la Buenos Aires — de unde Popper își recrutează garnizoana fidelă de „austrieci” (Julio Brajević, Mateo Martinić, Máximo Radoslović) pentru El Páramo!

Probă: P144 (Ursula Prutsch, 2022) & P145 (Historia Unisinos, 2010) — Conexiunea #16 & #53

Dinastia de armatori genovezo-platensi: puntea directă Mihanovich (1869) ↔ Popper (1893) · 1840–1895 (Familia Lavarello)

Juan Bautista Lavarello

Veriga de arhivă extraordinară (Conexiunea #53): Juan Bautista Lavarello a fost primul patron al tânărului Nicolás Mihanovich în Río de la Plata (după moartea lui Lavarello în 1869, Mihanovich s-a căsătorit cu văduva acestuia, Catalina Balestra, preluând flota Lavarello). Iar în 1892–1893, când Julius Popper cumpără corabia Explorador și pregătește expediția spre Antarctica și fondarea orașului Atlanta, partenerul său naval direct este armatorul Juan (Giacomo) Lavarello din exact aceeași familie!

Probă: P145 (Traiectoria Mihanovich–Lavarello) & P069/Fișa 21 (Expediția antarctică Popper–Lavarello 1893)

Directorul ziarului La Nación & destinatarul confesiunii numismatice din 9 iulie 1892 · 1845–1900

Bartolomé Mitre y Vedia

Fiul fostului președinte Bartolomé Mitre și director al cotidianului La Nación (unde Popper își publică încă de la 1 iunie 1886 prima scrisoare despre aurul de la Cabo Vírgenes, P123). La 9 iulie 1892, pe o hârtie cu chenar negru de doliu după tatăl său Naftali și cu blazonul MELIOR MARCULUS QUAM INCUS, Popper îi trimite lui Bartolomé Mitre y Vedia scrisoarea olografă păstrată astăzi la Museo Mitre (P143), în care îi dăruiește colecția completă a monedelor sale de aur (Tipurile A–E) și îi explică cum a spart matrița la a șasea piesă din Tipul E.

Probă: P123 (La Nación, 1 iunie 1886) & P143 (Facsimilul scrisorii olografe din 9 iulie 1892, Cuadernos de Numismática 22)

Președintele Argentinei (1880–1886, 1898–1904) & arhitectul „Cuceririi Deșertului” · 1843–1914

Julio Argentino Roca

Generalul care a anexat Patagonia prin „Campania Deșertului” și a semnat Tratatul de graniță din 1881 cu Chile (trasând linia de la meridianul 68°34′ V prin Țara de Foc). Sub administrația sa (prin ministrul Bernardo de Irigoyen) primește Popper în 1886 autorizația militară și științifică pentru prima traversare a insulei.

Probă: P141 (Tratatul din 1881 & Arbitrajul Canalului Beagle) & P012 (Conferința din 5 martie 1887)

Președintele Argentinei (1886–1890), destinatarul Albumului în piele de focă & Râul Juárez Celman · 1844–1909

Miguel Juárez Celman

Cumnatul lui Roca și președintele Argentinei în anii de glorie ai lui Popper (1886–1890). Popper îi dedică cel mai mare râu de pe coasta atlantică a Țării de Foc (Río Juárez Celman, astăzi Río Grande) și îi oferă personal în 1887 albumul fotografic legat în piele de leu de mare (păstrat azi la Museo del Fin del Mundo din Ushuaia), care conține fotografiile cadavrului selk'nam de la San Sebastián! Tot guvernul său îl trimite în 1889 pe dr. Wilhelm Löwenthal în inspecția care va duce la crearea JCA, înainte de prăbușirea financiară din 1890 (Revoluția Parcului / Crahul Baring).

Probă: P068/P069 (Albumul Juárez Celman / Ushuaia), P137 (Logia Docente & miniștrii lui Celman), P140

„Regele Lânii” din Patagonia & adevăratul exterminator industrial al populației Selk'nam · 1846–1918

José Menéndez

Magnatul spaniol-chilian din Punta Arenas și Rio Grande (aliat prin căsătorie cu Mauricio Braun). După moartea lui Popper în iunie 1893, Menéndez preia terenurile din nordul Țării de Foc (Estancia Primera Argentina / José Menéndez, chiar lângă fostul Río Carmen Sylva!) și introduce milioane de oi. Administratorul său scoțian Alexander McLennan („Chancho Colorado”) organizează vânătoarea sistematică cu plata a 1 liră sterlină pentru fiecare pereche de urechi sau arc de indian ucis — fapt documentat de Emil Racoviță în decembrie 1897 (P129) și de Anne Chapman (P011).

Probă: P011 (Anne Chapman, Fin de un mundo), P129 (Jurnalul lui Emil Racoviță, 1897), Fișa 18 & 19

Preotul de la ambele capete: capelan la masacrul lui Lista (1886), salvatorul lui Popper & șeful Insulei Dawson · 1844–1916

Mons. José Fagnano

Personajul-oglindă cel mai tulburător al arhivei noastre (Conexiunea #13 & #31): fost garibaldian devenit prefect apostolic salesian al Patagoniei Meridionale. La 25 noiembrie 1886 este capelanul expediției lui Ramón Lista când sunt uciși 26–28 de arcași selk'nam la San Sebastián; în 1889 îl salvează pe Popper de la linșajul mulțimii furioase din Punta Arenas (Payró 1898); tot în 1889 înființează misiunea-lagăr de pe Insula Dawson, iar în 1893 primește chiar de la Popper teren pentru misiunea La Candelaria de la Río Grande!

Probă: P120 (Carbajal 1900), P131–P133 (Magallania), Fișa 16 & 20 (Conexiunea #13 & #31)

Naturalistul român al expediției antarctice Belgica (1897–1899) pe traseul desenat de Popper · 1868–1947

Emil Racoviță

La doar 4 ani și jumătate după moartea subită a lui Julius Popper (care obținuse în 1892–1893 aprobarea de a explora insulele Shetland de Sud și Țara lui Graham pe ruta Isla de los Estados → Shetland), un alt savant român școlit la Paris, Emil Racoviță, parcurge la bordul navei Belgica exact același traseu spre Antarctica (dec. 1897 – ian. 1898)! În scrisorile și jurnalul său din Punta Arenas, Dawson și Ushuaia (P128, P129), Racoviță lasă un rechizitoriu cutremurător împotriva exterminării indienilor Ona de către crescătorii de oi și notează prezența unui „evreu român tâmplar în Țara de Foc” (6 dec. 1897).

Probă: P024, P128 (Scrisorile lui Racoviță, 1897), P129 (Jurnalul lui Racoviță), P130, Fișa 21 (Conexiunile #5, #38, #39, #40)

PLANȘA V · CABINETUL NUMISMATIC, FILATELIC ȘI REPERTORIUL P001–P148

Emisiunile de Suveranitate (1889–1891) și Catalogul Integral al Arhivei

1889 · El Páramo & Casa de Moneda Buenos Aires · 1 Gram (Ø 13,5 mm, grosime 0,6 mm) & 5 Grame (Ø 22,5 mm, grosime 1,1 mm)

Planșa Generală a Monedelor „POPPER” de 1 Gram și 5 Grame (1889)

În anul **1889**, când furtunile de iarnă și crahul financiar de la Buenos Aires izolează complet Țara de Foc, Julius Popper bate propriile piese monetare din aur nativ de **1 gram** și **5 grame** — singurele monede de aur emise vreodată de un particular cu aprobarea tacită și cu matrițele Monetăriei Naționale în America de Sud.

Aversul poartă inscripția **POPPER** pe o bandă transversală peste câmpul granulat, înconjurată de *TIERRA DEL FUEGO · 1889*; reversul înfățișează ciocănelul de miner și târnăcopul încrucișate, cu greutatea garantată în aur pur (**UN GRAMO** sau **CINCO GRAMOS — LEY 900**).

1889 / 1972 · Tipul E (1 gram): DOAR 6 EXEMPLARE BĂTUTE înainte de spargerea matriței!

Catalogul Tipurilor Monetare A, B, C, D și E (Secretul celor 6 exemplare din Tipul E)

Datorită studiului numismatic din *Cuadernos de Numismática nr. 22* (P143) și scrisorii olografe a lui Popper din 9 iulie 1892, cunoaștem cu precizie chirurgicală geneza fiecărui tip:

Tipurile A și B (5 grame și 1 gram): Bătute direct în atelierul mecanic de la **El Páramo** în 1889, cu matrițe gravate manual de Popper și de mecanicii săi, folosind o presă improvizată; prezintă granulație neregulată și litere mai rustice.

Tipurile C și D (5 grame și 1 gram): Bătute la **Casa de Moneda din Buenos Aires** din aproximativ 10.000 de grame (10 kg) de aur trimis de la El Páramo, cu zimți perfecți și relief înalt.

Tipul E (1 gram — Raritate absolută, 6 piese): La baterea acestei variante la Monetărie, matrița s-a fisurat chiar în dreptul ciocănelului și târnăcopului după **exact 6 lovituri**! Cele 6 piese din Tipul E rimează straniu cu cele **6 exemplare** ale broșurii *Atlanta* din 1893 (Conexiunea #55).

9 iulie 1892 · Buenos Aires · Document olograf păstrat la Museo Mitre, Buenos Aires (facsimil în P143)

Scrisoarea Olografă către Bartolomé Mitre y Vedia & Blazonul „MELIOR MARCULUS QUAM INCUS”

La **9 iulie 1892** (Ziua Independenței Argentinei), Julius Popper îi trimite directorului ziarului *La Nación*, **Bartolomé Mitre y Vedia**, o scrisoare olografă extraordinară împreună cu o casetă conținând toate cele 5 tipuri ale monedelor sale de aur.

Hârtia are **chenar negru de doliu** (în memoria tatălui său **Naftali C. Popper** și a fratelui său **Máximo Popper**, morți amândoi în 1891!) și poartă în colțul din stânga sus blazonul heraldic inventat de Popper: un scut împărțit între Crucea Sudului, Lâna de Aur (oaia patagoneză) și un arcaș selk'nam îngenunchiat, surmontat de deviza latină: **MELIOR MARCULUS QUAM INCUS** (*„Mai bine ciocan decât nicovală”*).

1888–1889 · Brevetul Argentinei nr. 520 · Placă romboidală din bronz turnat aplicată pe cele 4 aparate de la El Páramo

Placa Metalică „Cosechadora de Oro — Patente N° 520” & Moneda de 1 Gram

Fiecare gram de aur bătut în monedele lui Popper provenea din plăcile de amalgamare ale **Secerătoarei de Aur (Cosechadora de Oro, Brevet nr. 520)**. Placa metalică originală păstrată în colecțiile numismatice argentiniene (P143) poartă stema Republicii Argentina, numărul brevetului (520) și numele inventatorului **JULIO POPPER**.

1891 · El Páramo – Sandy Point (Punta Arenas) – Ushuaia · Litografie roșu-carmin · Valoare nominală: 10 centavos = 0,10 grame aur nativ

Timbrul Local de 10 Centavos „Tierra del Fuego — P” (1891)

În **1891**, pentru a remunera curierii călare care transportau corespondența peste stepa înghețată între taberele miniere (El Páramo, Río Carmen Sylva, Bahía Sloggett) și oficiile poștale din Punta Arenas sau Ushuaia, Popper comandă litografului austriac **Rodolfo Soucup** (de la *Compañía Sud-Americana de Billetes de Banco*, condusă de Rodolfo Laass) celebrul timbru roșu-carmin de **10 centavos** (echivalent cu 10 centigrame de praf de aur).

În centru tronează litera **„P” (Popper)** peste un ciocan și un târnăcop încrucișate, pe fundalul soarelui răsărind. Directorul general al Poștelor argentiniene, **Dr. Estanislao Zeballos**, îi intentează proces penal pentru uzurpare de suveranitate, dar Popper câștigă demonstrând că timbrul acoperă exclusiv transportul privat până la prima cutie poștală a statului — transformând timbrul într-una dintre cele mai căutate piese filatelice din lume!

Repertoriul Integral al celor 148 de Documente din Arhiva Master (P001–P148)

Cota	Titlu / Conținut Documentar	Autor / Emitent	Dată	Tip	Cls.
P001	**Treatment de film, ~3.300 de cuvinte. Textul e identic în toate cele 9 versiuni docx/pdf (2014, 2015, 2023, 2024, 2025); diferă doar paginarea** 11_drafturi_proprii/2014-2023_Boncea_THE-KING-OF-THE-END-OF-THE-WORLD_treatment_v2023.docx	Andrei Boncea	text din 2014; fișier 29 iul. 2023	draft propriu (treatment de film)	D
P002	**Text identic** 11_drafturi_proprii/2024_Boncea_THE-KING_treatment_copy2.pdf	Andrei Boncea	4 oct. 2024	draft propriu (PDF)	D
P003	**Același text ca v2023; alt fișier (cu imagini, 333 KB)** 11_drafturi_proprii/2015_Boncea_THE-KING_treatment_v2015.docx	Andrei Boncea	6 mai 2015	draft propriu (treatment)	D
P004	**Biografie și polemică: „explorator” față de „dictator crud”** 03_articole/2014c_anonim_Julius-Popper-a-fost-stapan-in-Tara-de-Foc.pdf	Articol web românesc (sursă de identificat)	~2000–2014	articol de popularizare	C
P005	**Variantă a PDF-ului din 2014, text identic** 11_drafturi_proprii/2014-10_Boncea_THE-KING_treatment_copy.pdf	Andrei Boncea	2 oct. 2014	draft propriu (PDF)	D
P006	**Text identic** 11_drafturi_proprii/2024_Boncea_THE-KING_treatment_copy.pdf	Andrei Boncea	4 oct. 2024	draft propriu (PDF)	D
P007	**Text identic** 11_drafturi_proprii/2025_Boncea_THE-KING_treatment_copy3.pdf	Andrei Boncea	21 nov. 2025	draft propriu (PDF)	D

Cota	Titlu / Conținut Documentar	Autor / Emitent	Dată	Tip	Cls.
P008	**Text identic** 11_drafturi_proprii/2015_Boncea_THE-KING_treatment.pdf	Andrei Boncea	6 mai 2015	draft propriu (PDF)	D
P009	**PDF-ul trimis pe 2 oct. 2014 (cf. MAIL.md; răspunsul Covadonga Espeso / Televisa, 3 oct. 2014). Text identic cu v2023** 11_drafturi_proprii/2014-10_Boncea_THE-KING_treatment_trimis-Televisa.pdf	Andrei Boncea	2 oct. 2014	draft propriu (treatment PDF)	D
P010	**2 slide-uri, titlu trilingv și un text de prezentare în română; textul extras e în 11_drafturi_proprii/2023_deck_text.txt** 11_drafturi_proprii/2023_Boncea_The-King-of-the-End-of-the-World_deck.key	Andrei Boncea	29 iul. 2023	draft propriu (deck Keynote)	D
P011	**Monografia de referință despre selk'nam: istorie, Hain, genocid** 02_carti/1986-2008_Chapman_Fin-de-un-Mundo_Los-Selknam_scan.pdf	Anne Chapman, *Fin de un mundo. Los Selknam de Tierra del Fuego* (scan Taller Cuerpos Pintados, circulat pe 4shared)	ed. ~2008 (fișier 2010)	carte (studiu)	B
P012	**264 p. Conferința din 1887 (traducerea lui Neftali Popper), scrisorile către Urechia și Lahovary, seria din El Diario 1889–90, Carnaval etnografic, Mâță în loc de iepure, Tezaure abandonate (1892), Atlanta (1893). Vezi index_tara_de_foc.md** 02_carti/2013_Popper-ed-Moga_Tara-de-Foc_Bizantina.pdf	Iuliu Popper, *Țara de Foc*, ed. îngrijită de pr. Petru Moga, prefață de Silviu Neguț, Ed. Bizantină, București 2013	2013 (scan 2024)	carte (antologie de surse primare)	A
P013	**Pitch de lungmetraj, ~5.500 de cuvinte, în 5 acte, cu „Assessment of the original pitch”, note istorice, etică, coproducție, buget de 15–25 mil. $** 11_drafturi_proprii/2026-02_Boncea-Claude_THE-KING_PITCH.docx	Andrei Boncea + Claude (sesiunea din 7 feb. 2026)	8 feb. 2026	draft propriu (pitch de film, făcut cu AI)	D
P014	**Versiune text a pitch-ului; diacriticele și apostrofurile s-au pierdut (Mihanovi?)** 11_drafturi_proprii/2026-05_Boncea-Claude_THE-KING_PITCH.txt	idem	15 mai 2026	draft propriu (pitch, text)	D
P015	**0 octeți** 99_de_triat/2026-05_PITCH_backup_GOL.txt	—	15 mai 2026	fișier gol	—
P016	**Reclamă pentru o cursă de vapor spre America de Sud (emigrație croată)** 04_foto/1890c_reclama-vapor-croat-spre-America-de-Sud.jpg	sursă web (de identificat)	sec. XIX (de verificat)	imagine	D
P017	**Popper văzut ca personaj evreu, cu Museo del Fin del Mundo** 03_articole/2012c_Peculiar-characters_Julio-Popper-King-of-Jewish-origin.pdf	Blog de călătorie (autor de identificat), Ushuaia 2012	2012+	articol / blog	C
P018	**„Regele Țării de Foc”, biografie apologetică** 03_articole/2010c_Roca-Kallai_Mari-exploratori-romani-Iuliu-Popper_AGERO.webarchive	George Roca / Laszlo Kallai, Revista AGERO Stuttgart	~2010	articol de popularizare	C
P019	**Moneda de 1 gram din 1889, avers și revers** 04_foto/1889_moneda-1-gramo-Popper.jpg	sursă web (de identificat)	1889	imagine (obiect)	B
P020	**Articolul RO despre Popper** 03_articole/2014_Wikipedia-RO_Julius-Popper.pdf	ro.wikipedia.org (captură din 2014)	2014	enciclopedie web	C
P021	**Monedele de 1 și 5 grame din 1889 (colecția Eliasberg)** 03_articole/2009_McCarthy_Popper-and-the-Coins-of-the-Argentine-Gold-Rush_CoinWeek.pdf	David McCarthy, CoinWeek	27 oct. 2009	articol numismatic	B
P022	**Același articol, ca webarchive** 03_articole/2014_Wikipedia-RO_Julius-Popper.webarchive	ro.wikipedia.org/wiki/Julius_Popper	2014	enciclopedie web	C
P023	**Coperta Hetzel a unui volum Verne** 10_conexiuni/1870c_Hetzel_coperta-Verne.jpg	Hetzel (Voyages extraordinaires)	sec. XIX	imagine	B
P024	**Racoviță pe Belgica, 1897–99** 07_context/2010_Almanah-AS-943_Racovita-Aventura-la-Polul-Sud.pdf	Mica enciclopedie AS nr. 943 (2010)	2010	articol de popularizare	C
P025	**Monografie despre selk'nam (ona): mediu, cultură, contact** 02_carti/1910_Gallardo_Tierra-del-Fuego-Los-Onas_Cabaut.pdf	Carlos R. Gallardo, *Tierra del Fuego. Los Onas*, Cabaut y Cía, Buenos Aires 1910 (scan Scribd)	1910	carte (etnografie de epocă)	A
P026	**Selk'nam la vânătoare** 04_foto/1900c_Selknam-vanand.jpg	Wikimedia Commons? (de verificat)	~1900–1920 (de verificat)	fotografie de epocă	B
P027	**Transcrierea integrală a conferinței din 1887 (ed. engleză), cu harta adnotată** 01_surse_primare/1887_Popper_Exploration-lecture_transcriere_rockvillepress.webarchive	rockvillepress.com/tierra/texts/POPPER.HTM	1887 (web ~2014)	sursă primară (transcriere web)	A
P028	**Planisfera Cantino** 05_harti/1502_Planisfera-Cantino.jpg	Wikimedia Commons (Biblioteca Estense)	1502	hartă	A
P029	**50 p. de imagini, fără text OCR: textul integral al conferinței în engleză, cu harta la final** 01_surse_primare/1887_Popper_Exploration-of-Tierra-del-Fuego_lecture-EN_scan-montaj-Keynote-2014.pdf	J. Popper, conferința la Instituto Geográfico Argentino, ed. engleză, Buenos Aires 1887; scanată și așezată în Keynote de Andrei (23 iun. 2014)	1887 (export 2014)	sursă primară (scan)	A
P030	**Istoria westernului românesc** 07_context/2013c_Tutui_The-Birth-of-the-Romanian-Western_Frames.webarchive	Marian Țuțui, *Frames Cinema Journal*	~2013	articol academic	B
P031	**Primii croați din Punta Arenas** 07_context/2014c_southamerica-me_First-Croatians-in-Punta-Arenas.webarchive	southamerica.me	~2014	articol web	C
P032	**Exterminarea ona și tehuelche prin gloanțe, otravă, alcool; estancierii** 03_articole/1928_Borrero_La-Patagonia-tragica_extras-tehuelches.pdf	José María Borrero, *La Patagonia trágica* (1928), extras	1928 (extras web)	extras din carte (sursă de epocă)	B
P033	**Imigrația croată în Chile, 1864–1930** 07_context/2014c_MemoriaChilena_Inmigracion-croata-en-Chile-1864-1930.webarchive	Memoria Chilena, BN Chile (memoriachilena.cl/602/w3-article-650.html)	~2014	minisite al unei biblioteci naționale	B
P034	**Expediția Belgica** 07_context/2014c_emil-racovita-ro_Expeditiunea-antarctica-belgiana.webarchive	emil-racovita.ro	~2014	site documentar	B

Cota	Titlu / Conținut Documentar	Autor / Emitent	Dată	Tip	Cls.
P035	**Biografia lui Ramón Lista (expediția din 1886, masacrul din San Sebastián)** 07_context/2014_Wikipedia-ES_Ramon-Lista.webarchive	es.wikipedia.org/wiki/Ramón_Lista	2014	enciclopedie web	C
P036	**Textul lui Racoviță *Spre Polul Sud* (sau o prezentare a lui, de verificat)** 07_context/2014c_emil-racovita-ro_Spre-Polul-Sud.webarchive	emil-racovita.ro	~2014	site documentar	A
P037	**~70.000 de cuvinte; romanul începe cu noaptea morții, 5 iun. 1893** 02_carti/1999_Ares_Popper-La-Patagonia-del-Oro_traducere-EN-neoficiala.docx	Daniel Ares, *Popper. La Patagonia del oro* (roman, Alfaguara 1999), traducere engleză neoficială, probabil automată	1999 (fișier 2014)	roman (traducere)	D
P038	**9 fișiere: INDEX, JURNAL, MAIL (listă de 5 fire 2014–2018), RAPORT-ADOPTIE, MEMORIE și DESPRE (goale), dashboard, proiect.json, tree.json** 00_admin/mnemosyne_snapshot_2026-07/	Mnemosyne / Claude	17 iul.–20 sep. 2026	admin (Mnemosyne)	—
P039	**Capitol despre Popper printre exploratorii români (de citit; doar imagini)** 02_carti/1972_Hilt_Calatori-si-exploratori-romani-pe-meleaguri-indepartate_Enciclopedica.pdf	Virgil Hilt, Ed. Enciclopedică, București 1972 (scan circulat pe Scribd)	1972	carte (scan, 107 p., fără OCR)	C
P040	**Textul integral în engleză, cu harta; „two Indians were left dead on the field… these unfortunate encounters occurred almost daily”** 01_surse_primare/1887_Popper_Exploration-lecture-EN_transcriere-rockvillepress_2014.pdf	Transcrierea rockvillepress a conferinței (ed. engleză din 1887), 28 p.	1887 (PDF 2014)	sursă primară (transcriere)	A
P041	****Analiza albumului Popper (1887) de la Museo del Fin del Mundo**, dăruit președintelui Juárez Celman: copertă de piele, ~100 de pagini, primele 16 cu conferința și 2 hărți, apoi fotografii cu legendele lor („Muerto en terreno de honor”, „Lluvia de flechas”, „Brotaban indios de todos lados”, „Bajad la mira”, „Ojo los arbustos”, „Alerta”, „Un guanaco curioso”, „¿Con apio o solo?”, „El high life Magallanes”, „Cascada Basílica”, „En busca del vil metal”, „Hace poco las olas cubrían todo”); comparat cu albumele saleziene** 03_articole/2005_Bajas_Montaje-del-album-fotografico-de-Tierra-del-Fuego_RChAV6.pdf	María Paz Bajas, Revista Chilena de Antropología Visual nr. 6, pp. 34–54	dec. 2005	articol științific	B
P042	**Prezentarea colecției „Atlanta” la Ushuaia (S. Reyes: „un stat într-un stat”); biografie: părinții Naftali și Hanna; școala israelită a tatălui; ziarul bilingv idiș–română „Timpul”; Politehnica din București neterminată; Paris la 17 ani** 03_articole/2014c_adevarul_Romanul-Julius-Popper-explorator-sau-aventurier.pdf	adevarul.ro (autor de identificat)	~2012–2014	articol de presă	C
P043	**50 de slide-uri, doar imagini: capturi ale ediției engleze a conferinței (aceeași creație ca P029, alt export)** 11_drafturi_proprii/2014-06_Boncea_POPPER_deck-export.pdf	Andrei Boncea	23 iun. 2014	deck (export Keynote)	D
P044	**163 de fișiere media: capturi de ecran din 22 iun. 2014, 23:45–00:xx (pagini ale broșurii) + câteva imagini de stoc; **fără text pe slide-uri** (decodorul IWA nu găsește text)** 11_drafturi_proprii/2014-06_Boncea_POPPER.key	Andrei Boncea	22–23 iun. 2014	deck Keynote	D
P045	**Copie a POPPER.key, cu Index.zip diferit (modificări minore)** 11_drafturi_proprii/2014-06_Boncea_POPPER-copy.key	Andrei Boncea	iun. 2014	deck Keynote (copie)	D
P046	**Arhivă zip + folderul POPPErSearch/ (imagini găsite pe web în 2014); de triat, sursele sunt neidentificate** 04_foto/2014-06_POPPErSearch_cautare-imagini.zip	Andrei Boncea (descărcări web)	iun. 2014	colecție de imagini (căutare web)	D
P047	**Coperta Verne (altă versiune decât P023)** 10_conexiuni/1870c_Hetzel_coperta-Verne_v2.jpg	Hetzel	~1870	imagine	B
P048	**Comuna Punta Arenas** 05_harti/Wikimedia_Comuna-de-Punta-Arenas.png	Wikimedia Commons	modern	hartă	C
P049	**Antarctica** 05_harti/Wikimedia_Antarctica.png	Wikimedia Commons	modern	hartă	C
P050	**Imagine pentru pista Racoviță/Belgica** 07_context/polul-sud.jpg	web (de identificat)	?	imagine	D
P051	**Versiunea webarchive a P017** 03_articole/2012c_Peculiar-characters_Julio-Popper.webarchive	blog de călătorie	~2012	pagină web	C
P052	**Ilustrații Verne (Le Sphinx des glaces etc.) și imagini din jurul anului 1900; „ga_hm_atlanta01” (Atlanta?)** 10_conexiuni/JulesVernd_2014/	web	2014	imagini (8)	D
P053	**Folderul despachetat cu rezultatele căutării de imagini** 04_foto/POPPErSearch_2014/	web	2014	imagini	D
P054	**Ediția engleză originală a conferinței din 5 mar. 1887, 62 p., cu hartă pliată** 01_surse_primare/1887_Popper_The-Popper-Expedition-lecture_EN_Jacobsen_IA-BPL.pdf	Julio Popper / Instituto Geográfico Argentino, Buenos Aires, L. Jacobsen 1887; Internet Archive popperexpedition87popp (Boston Public Library)	1887	sursă primară (tipăritura originală, scan)	A
P055	**Al doilea exemplar scanat (de comparat: adnotări?)** 01_surse_primare/1887_Popper_The-Popper-Expedition-lecture_EN_IA-exemplar2.pdf	Internet Archive popperexpeditionoopopp	1887	sursă primară (scan, al 2-lea exemplar)	A
P056	**Facsimilul tipăriturii Atlanta (36 p.); verifică textul din ed. Moga** 01_surse_primare/1893_Popper_Atlanta_Proyecto-pueblo-maritimo_facsimil_Wikisource-AAL.pdf	Julio Popper, Buenos Aires, Cía. Sud Americana de Billetes de Banco 1893; Academia Argentina de Letras via Wikimedia Commons / es.wikisource	1893	sursă primară (facsimil)	A
P057	**Reportaj american despre goana după aur, cu capitole despre Popper (citit în epocă)** 02_carti/1895_Spears_The-Gold-Diggings-of-Cape-Horn_IA-Cornell.pdf	John R. Spears, The Gold Diggings of Cape Horn, New York, Putnam 1895; IA cu31924021077205	1895	carte de epocă	A

Cota	Titlu / Conținut Documentar	Autor / Emitent	Dată	Tip	Cls.
		(Cornell)			
P058	**Text căutabil al ediției Spears** 02_carti/1895_Spears_The-Gold-Diggings-of-Cape-Horn_Gutenberg39109.txt	Project Gutenberg #39109	1895	carte de epocă (text)	A
P059	**Expediția Lista (1886) și masacrul de la San Sebastián: contrapunctul direct al lui Popper** 02_carti/1887_Lista_Viaje-al-pais-de-los-onas_IA-Google.pdf	Ramón Lista, Viaje al país de los onas, Buenos Aires 1887; IA viajealpasdelosoolistgoog	1887	carte de epocă	A
P060	**Prima monografie etnografică argentiniană despre selk'nam, 412 p.** 02_carti/1910_Gallardo_Tierra-del-Fuego-Los-Onas_IA-UofT.pdf	Carlos R. Gallardo, Tierra del Fuego. Los Onas, Buenos Aires 1910; IA tierradelfuegoloоogalluoft	1910	monografie de epocă	A
P061	****Cele 4 fotografii ale selk'namului mort (1886)**: analiza imaginilor-cheie; versiune revizuită a „La muerte exhibida" (2003)** 03_articole/2004_Odone-Palma_La-muerte-indigena-TdF-1886-1887_RChAV4.pdf	Carolina Odone & Marisol Palma, Revista Chilena de Antropología Visual nr. 4	2004 (rev. a ed. 2003)	articol științific	B
P062	**Planul antarctic: scrisoarea către SGR 1889, harta 1888 (Lewin), navele Explorador și Gringuito, cpt. Carl Jansen, naturalistul Bruno Ansorge** 07_context/antarctica/2021_Toparceanu-Cotta-Nita_Popper-Antarctica_SCAR-SC-HASS-Kobe.pdf	F. Topârceanu, M. Cotta, I.I. Nițâ (Academia Română/CNCA), SCAR SC-HASS 2021	nov. 2021	prezentare științifică	B
P063	**Rezumatul în română; moartea dată pe 5.06.1893** 07_context/antarctica/2021_Toparceanu_Popper-Antarctica_rezumat-RO.pdf	idem	2021	rezumat	B
P064	**Misiunea saleziană de pe Dawson (1889–1911) și copiii indigeni** 07_context/misiuni/2025_Harambour-Orellana_El-placer-genocida-de-Dios_Dawson_Magallania53.pdf	Alberto Harambour & Marcela Orellana, Magallania 53	2025	articol științific	B
P065	**Memoria coloniei Moisés Ville (JCA)** 07_context/colonizare_evreiasca/2017c_Cherjovsky_Recuerdos-de-Moises-Ville.pdf	Iván Cherjovsky, UAI	~2017	carte (acces liber)	B
P066	**Proiectul baronului Hirsch / JCA 1891** 07_context/colonizare_evreiasca/2005c_UCEMA-WP289_The-project-of-the-Baron-de-Hirsch.pdf	Eugene Sanberg? (UCEMA Working Paper 289; autor de verificat)	~2005	working paper	B
P067	**Expozițiile de fueguini 1881–1898 (Paris, Genova, Buenos Aires)** 07_context/zoo_uman/2010c_Ballestero_Fueguinos-Lehmann-Nitsche-Expo-BA-1898_HCSM.html	História, Ciências, Saúde–Manguinhos (SciELO; autor de verificat)	~2010	articol (HTML)	B
P068	**Legendele celor 93 de planșe, cu descrierea în română și originalul în spaniolă** 04_foto/album1886_cimec_FCER/captions_cimec.md	popper.cimec.ro (INP + Centrul Filderman/FCER)	1886 (site 2022)	legende album	A
P069	**Albumul „Tierra del Fuego. Expedicion Popper 1886": scanări de pagini și fotografii (inclusiv variante/derivate)** 04_foto/album1886_cimec_FCER/	Iuliu Popper; exemplarul familiei, Centrul Filderman/FCER; digitalizat de INP/cimec 2022	1886	imagini (album digitalizat)	A
P070	**Seria din El Diario (8 ian.–4 feb. 1890), culegere tipărită, 125 p.; motto: „Lasciate ogni speranza…"** 01_surse_primare/1890_Popper_Tierra-del-Fuego_La-vida-en-el-extremo-austral_ElDiario-compilacion_facsimil.pdf	Julio Popper, Buenos Aires, Cía. Sud Americana de Billetes de Banco 1890; Wikimedia Commons/es.wikisource	1890	sursă primară (facsimil)	A
P071	****A doua conferință, pe care Moga o dădea drept nerecuperată.** Secțiunile „Indios y ovejas", „Casus belli", „Indios blancos", „Protesta de un cacique" (Kaushal), „Salvajes de las costas de Europa"** 01_surse_primare/1891_Popper_Tierra-del-Fuego_Apuntes-geograficos-etnologicos-estadisticos-industriales_facsimil.pdf	Julio Popper, a doua conferință la IGA (Boletín IGA XII, 1891, pp. 125–260 după Odone & Palma); Wikimedia Commons	1891	sursă primară (facsimil)	A
P072	**Cartea lui Eizaguirre (305 p.), pomenită în polemica din ed. Moga (fișa 07)** 02_carti/1891c_Eizaguirre_Tierra-del-Fuego_facsimil.pdf	José Manuel Eizaguirre; Wikimedia Commons	~1891	carte de epocă (facsimil)	A
P073	****Apărarea guvernatorului împotriva lui Popper** („un audaz"): respinge concesiunea de 150 de leghe (plus 32 deja acordate), portul de la San Sebastián, „cien familias extranjeras"; capitolul „Refutación á los cargos de Popper"** 01_surse_primare/1892_Cornero_Justificacion-de-los-procederes-del-gobernador-de-TdF_facsimil.pdf	[guvernatorul Mario Cornero], Imp. La Tribuna Nacional 1892; BaANH 51074 via Commons	1892	sursă primară (pamflet)	A
P074	**Jurnal de călătorie în jurul Țării de Foc, 279 p. (de citit)** 02_carti/1880s_Tello_Apuntes-del-viaje-alrededor-de-la-TdF_facsimil.pdf	Mariano Tello; Wikimedia Commons	? (de datat)	carte de epocă (facsimil)	A
P075	**Portret Popper (sursă/dată de verificat)** 04_foto/1893_Julio-Popper_portret_Commons.jpg	Wikimedia Commons	1893?	fotografie	B
P076	**Misiunea Dawson, perspectivă îngăduitoare („esfuerzo admirable")** 07_context/misiuni/2011_Martinic_Centenario-cierre-mision-Dawson_Magallania39-2.pdf	Mateo Martinic, Magallania 39(2)	2011	articol științific	B
P077	**Expediția Belgica (1897–99), cu Racoviță; Cook a fotografiat și selk'nam/yagani în 1898** 07_context/antarctica/1900_Cook_Through-the-First-Antarctic-Night_Belgica_IA.pdf	Frederick A. Cook, New York, Doubleday & McClure 1900; IA throughfirstantoocookgoog	1900	carte de epocă (scan, fără OCR)	A
P078	**Planșele 44–59 din exemplarul românesc; cadavrul apare pe pl. 47, 48, 52** 04_foto/album1886_cimec_FCER/_planse44-59_contact.jpg	Grok Bot din scanările cimec	13 oct. 2026	contact sheet (lucru)	D
P079	**2 albume Popper (50+51 p.): retratul, harta 1886, „High Life de Magallanes", „¡Alerta!", „Muerto en el terreno de honor", „Bajad la mira" etc.** 04_foto/album_Magallanes_PatrimonioChile/	Museo Regional de Magallanes / Subdirección de Investigación, Patrimonio Cultural Chile (galerie online 2022)	1886–87	imagini (25)	A
P080	**Selk'nam la Paris, Londra, Bruxelles (1889–90); victimele veneau din golful San Sebastián** 07_context/zoo_uman/2006c_Baez-Mason_Detras-de-la-imagen-selknam-Europa-1889_RChAV.pdf	C. Báez & P. Mason, RChAV (via Wayback)	~2004–06	articol	B
P081	**Antropologia fizică și „zoologicele umane"; Paris 1889** 07_context/zoo_uman/Asclepio_Antropologia-fisica-y-zoologicos-humanos_CSIC.pdf	J. Sánchez Arteaga, Asclepio LXII/1 (via Wayback)	2010	articol	B
P082	**Guvernanța JCA (Hirsch, 1891)** 07_context/colonizare_evreiasca/2013_Zablotsky_JCA-buena-idea-mala-gobernancia_UCEMA511.pdf	E. Zablotsky, UCEMA DT 511	2013	working paper	B
P083	**Memoriile „regelui Araucaniei și Patagoniei"** 07_context/regi_aventurieri/1863_Tounens_Orllie-Antoine-Ier-roi-d-Araucanie_IA-Google.pdf	A. de Tounens, Paris, Thévelin 1863; IA orllieantoineieootoungoog (Gallica blocat de Cloudflare)	1863	carte de epocă	A

Cota	Titlu / Conținut Documentar	Autor / Emitent	Dată	Tip	Cls.
P084	**Text căutabil Cook; pasajul Stubenrauch/Winchester** 07_context/antarctica/1900_Cook_OCR.txt	OCR Tesseract pe box (P077)	1900	text OCR	D
P085	**Text căutabil Lista; raportul din 27 nov. 1886 (26 de morți)** 02_carti/1887_Lista_OCR.txt	OCR Tesseract pe box (P059)	1887	text OCR	D
P086	**Magallanes vs. exemplarul RO: pl. 48, 53, 49** 04_foto/_comparatie_Magallanes_vs_RO.jpg	generat pe box	13 oct. 2026	imagine de lucru	D
P087	**Legendele pe planșe ale albumului RO (planșa = postarea − 3)** 00_admin/album1886_legende_pe_planse.md	generat pe box	13 oct. 2026	tabel de lucru	D
P088	**Caricatură „Galería contemporánea: Julio Popper”** 06_presa/BNA_S001186398_18870403N1265.pdf	El Mosquito, Buenos Aires (BN Mariano Moreno via IA)	3 apr. 1887	presă de epocă	A
P089	**Sosirea de la El Páramo cu aur (18 luni)** 06_presa/BNA_S001189193_18891026N1904.pdf	Fígaro, Buenos Aires (BN Mariano Moreno via IA)	26 oct. 1889	presă de epocă	A
P090	**Guvernatorul Paz vine să-l acuze pe Popper** 06_presa/BNA_S001189193_18900205N2003.pdf	Fígaro, Buenos Aires (BN Mariano Moreno via IA)	5 feb. 1890	presă de epocă	A
P091	**Plângerea penală integrală a lui Paz (11 articole din El Diario)** 06_presa/BNA_S001189193_18900210N2008.pdf	Fígaro, Buenos Aires (BN Mariano Moreno via IA)	10 feb. 1890	presă de epocă	A
P092	**Recenzie la volumul Tierra del Fuego** 06_presa/BNA_S001186398_18900309N1417.pdf	El Mosquito, Buenos Aires (BN Mariano Moreno via IA)	9 mar. 1890	presă de epocă	A
P093	**Provocarea la duel Popper–Cornero** 06_presa/BNA_S001184874_18910812N0064.pdf	El Argentino, Buenos Aires (BN Mariano Moreno via IA)	12 aug. 1891	presă de epocă	A
P094	**Ancheta Beccar în cazul Cornero–Popper** 06_presa/BNA_S001184874_18910916N0094.pdf	El Argentino, Buenos Aires (BN Mariano Moreno via IA)	16 sep. 1891	presă de epocă	A
P095	**Duelul Torre–Valentini, rolul lui Popper** 06_presa/BNA_S001184874_18921006N0340.pdf	El Argentino, Buenos Aires (BN Mariano Moreno via IA)	6 oct. 1892	presă de epocă	A
P096	**text OCR (fără PDF)** 06_presa/_txt/BNA_S001184874_18930606N1045.txt	El Argentino, Buenos Aires (BN Mariano Moreno via IA)	6 iun. 1893	presă de epocă	A
P097	**Rămășițele lui Popper, temporar într-un cavou împrumutat (Recoleta)** 06_presa/BNA_S001184874_18930609N1048.pdf	El Argentino, Buenos Aires (BN Mariano Moreno via IA)	9 iun. 1893	presă de epocă	A
P098	**Necrolog** 06_presa/BNA_S001197135_18930616N014.pdf	La Ilustración Sud-Americana, Buenos Aires (BN Mariano Moreno via IA)	16 iun. 1893	presă de epocă	A
P099	**Gravura după fotografiile din 1886, portretul din 7 iun., discursul integral al lui López** 06_presa/BNA_S001197135_18930801N017.pdf	La Ilustración Sud-Americana, Buenos Aires (BN Mariano Moreno via IA)	1 aug. 1893	presă de epocă	A
P100	**Popper, „arrojado precursor”** 06_presa/BNA_S001197135_18981016N140.pdf	La Ilustración Sud-Americana, Buenos Aires (BN Mariano Moreno via IA)	16 oct. 1898	presă de epocă	A
P101	**„Exterminador de indios” (cea mai veche apariție găsită)** 06_presa/BNA_S001181802_19340915N00058CRM.pdf	Crítica, Buenos Aires (BN Mariano Moreno via IA)	15 sep. 1934	presă de epocă	C
P102	**OCR ron Hilt 1972 (P039)** 02_carti/1972_Hilt_OCR.txt	box	15 oct. 2026	text derivat	D
P103	**Text extras Chapman (P011)** 02_carti/1986-2008_Chapman_text.txt	box	15 oct. 2026	text derivat	D
P104	**Text extras Ares EN (P037)** 02_carti/1999_Ares_EN_text.txt	box	15 oct. 2026	text derivat	D
P105	**Reportaj Patagonia/TdF; Popper la Punta Arenas, Ushuaia, El Páramo** 07_context/punta_arenas_ushuaia/1898_Payro_La-Australia-argentina_IA-Google.pdf	Roberto J. Payró, La Australia argentina, Buenos Aires, La Nación 1898	1898	carte de epocă	A
P106	**Text căutabil Payró** 07_context/punta_arenas_ushuaia/1898_Payro_La-Australia-argentina_OCR-IA.txt	OCR IA (P105)	1898	text OCR	D
P107	**Expediția suedeză 1895–97; cap. 3 despre Popper; vizita la El Páramo** 07_context/punta_arenas_ushuaia/1898_Nordenskjold_Fran-Eldslandet_IA-Google.pdf	Otto Nordenskjöld, Från Eldslandet, Stockholm 1898	1898	carte de epocă	A
P108	**Text căutabil Nordenskjöld** 07_context/punta_arenas_ushuaia/1898_Nordenskjold_Fran-Eldslandet_OCR-IA.txt	OCR IA (P107)	1898	text OCR	D
P109	**Pledoarie chiliană; harta lui Popper (1891) ca origine a liniei Picton–Nueva** 07_context/punta_arenas_ushuaia/1917_Guerra_La-soberania-chilena-islas-sur-Canal-Beagle_IA.pdf	José Guillermo Guerra, La soberanía chilena en las islas al sur del Canal Beagle, Santiago 1917	1917	studiu juridic-geografic de epocă	B
P110	**Text căutabil Guerra** 07_context/punta_arenas_ushuaia/1917_Guerra_La-soberania-chilena_OCR-IA.txt	OCR IA (P109)	1917	text OCR	D
P111	**Ghid descriptiv; „El recuerdo de un explorador” (p. 155–156); liste de guvernatori** 07_context/punta_arenas_ushuaia/1920_Morales_Canales-fueguinos_IA.pdf	Emilio B. Morales, Canales fueguinos, Buenos Aires 1920	1920	carte de epocă	C
P112	**Text căutabil Morales** 07_context/punta_arenas_ushuaia/1920_Morales_Canales-fueguinos_OCR-IA.txt	OCR IA (P111)	1920	text OCR	D
P113	**Raport de stat: colonizare, concesiuni, cap. IX „razas indíjenas – Misión Salesiana”** 07_context/punta_arenas_ushuaia/1897_Guerrero-Bascunan_Memoria-delegado-Magallanes_IA-Google.pdf	Mariano Guerrero Bascuñán, Memoria que el delegado del Supremo Gobierno en el territorio de Magallanes..., Santiago 1897, t. I	1897	document oficial	A

Cota	Titlu / Conținut Documentar	Autor / Emitent	Dată	Tip	Cls.
P114	**Text căutabil** 07_context/punta_arenas_ushuaia/1897_Guerrero-Bascunan_Memoria-Magallanes_OCR-IA.txt	OCR IA (P113)	1897	text OCR	D
P115	**Harta lui Popper (Kidd y Cía., 1886–1891) = „the best map of the interior”** 07_context/punta_arenas_ushuaia/1902_Conway_Aconcagua-and-Tierra-del-Fuego_IA-Google.pdf	Sir W. Martin Conway, Aconcagua and Tierra del Fuego, London 1902	1902	carte de epocă	B
P116	**Croații și chiloții în goana după aur de la Porvenir** 07_context/punta_arenas_ushuaia/2021_Saldivar_Migracion-croata-chilota-fiebre-oro-Porvenir_EstAtacamenos66.pdf	Juan Manuel Saldivar Arellano, Estudios Atacameños 66: 347–366	2020/2021	articol științific	B
P117	**Istoria misiunii anglicane; aur pe Picton/Lennox/Nueva** 07_context/misiuni/1892_Bridges_Christian-Mission-in-Tierra-del-Fuego_18feb1891_RevMuseoLaPlata3.pdf	Rev. Thomas Bridges, Revista del Museo de La Plata 3	18 feb. 1891 (publ. 1892)	sursă primară (misionar)	A
P118	**Popoarele, colonizare, aur; onașii „universally shot down” (p. 317)** 07_context/misiuni/1892_Bridges_Datos-sobre-Tierra-del-Fuego_18feb1891_RevMuseoLaPlata3.pdf	Rev. Thomas Bridges, Revista del Museo de La Plata 3: 313–320	18 feb. 1891 (publ. 1892)	sursă primară (misionar)	A
P119	**Episoade de la Ushuaia (naufragiați)** 07_context/misiuni/1892_Bridges_Incidents-in-the-life_RevMuseoLaPlata3.pdf	Rev. Thomas Bridges, Revista del Museo de La Plata 3	1892	sursă primară (misionar)	A
P120	**Statistici: ~500 de indieni pe Dawson, ~300 la Cabo Peña** 07_context/misiuni/1900_Carbajal_Le-missioni-salesiane-Patagonia-regioni-magallaniche_IA-Google.pdf	Lino D. Carbajal, Le missioni salesiane nella Patagonia e regioni magallaniche, 1900	1900	studiu de epocă (salezian)	A
P121	**Text căutabil** 07_context/misiuni/1900_Carbajal_Le-missioni-salesiane_OCR-IA.txt	OCR IA (P120)	1900	text OCR	D
P122	**Memoriile fiului lui Th. Bridges** 07_context/misiuni/1948_Lucas-Bridges_Uttermost-Part-of-the-Earth_OCR-DLI_lectura.txt	E. Lucas Bridges, Uttermost Part of the Earth, London 1948	1948	memorii (text OCR)	A
P123	**Scrisoarea lui Popper „El oro en el cabo de las Vírgenes”, polemica cu Fayembois** 06_presa/BNA_S001197445_18860601N4755.pdf	La Nación (Buenos Aires)	1 iun. 1886	presă	A
P124	**Răspunsul lui „Jehn de Fayenbois” (22 mai 1886): acuzația de speculă** 06_presa/BNA_S001197445_18860602N4756.pdf	La Nación (Buenos Aires)	2 iun. 1886	presă	A
P125	**Conferința Popper la IGA „anoche” (27 iul. 1891)** 06_presa/BNA_S001184874_18910728N0051.pdf	El Argentino	28 iul. 1891	presă	A
P126	**„El último incidente Popper–Cornero”: scrisoarea intimă folosită de guvernator** 06_presa/BNA_S001184874_18910901N0081.pdf	El Argentino	1 sep. 1891	presă	A
P127	**4 fișiere text pentru P123–P126** 06_presa/_txt/	OCR Tesseract 300 dpi (1 și 2 iun. 1886) + OCR IA (28 iul. și 1 sep. 1891)	1886; 1891	text OCR	D
P128	**Scrisorile lui Racoviță din drumul spre Punta Arenas și de acolo** 07_context/antarctica/1897-98_Racovita_scrisori_trad-mw_beyondthebelgica_lectura.txt	E. Racoviță; trad. m.w. după ed. Al. Marinescu 1998	29 oct.–dec. 1897	scrisori (traducere)	B
P129	**Jurnalul expediției; Punta Arenas, Dawson, Harberton** 07_context/antarctica/1897-99_Racovita_jurnal_trad-mw_beyondthebelgica_lectura.txt	E. Racoviță; trad. m.w. după ed. Al. Marinescu 1998	1897–1899	jurnal (traducere)	B
P130	**Rezumatul rezultatelor expediției Belgica: itinerar, program** 07_context/antarctica/1904_Belgica_Summary-of-results_IA_OCR.txt	Commission de la Belgica, Bruxelles	1904	raport (OCR)	A
P131	**Epidemiologia contactului interetnic în nordul Țării de Foc** 07_context/misiuni/2006_Casali-Fugassa-Guichon_Aproximacion-epidemiologica_Magallania34-1.pdf	Casali, Fugassa, Guichón, Magallania 34(1): 87-101	2006	articol	B
P132	**Osemintele din colecția misiunii La Candelaria** 07_context/misiuni/2010_Suby-Guichon_Restos-oseos-mision-La-Candelaria_Magallania38-2.pdf	Suby & Guichón, Magallania 38(2): 151-164	2010	articol	B
P133	**Tranziția alimentară în perioada misională salezian (izotopi)** 07_context/misiuni/2019_Valenzuela-et-al_Transicion-alimentaria-mision-salesiana_RAAB21-1.pdf	Valenzuela et al., Rev. Arg. Antrop. Biol. 21(1)	2019	articol	B
P134	**Textele P131–P133** 07_context/misiuni/_txt_casali2006.txt; _txt_suby2010.txt; _txt_raab2019.txt	pdftotext	2006–2019	text extras	D
P135	**Singurul artefact primar cunoscut din perioada pre-argentiniană (New Orleans – Cuba – Mexic – Panama)** 05_harti/1883_Popper_Mapa-Lineas-Transporte-Nueva-Orleans_Tulane-LAL.jpg	Julio Popper, Mapa de las Lineas de Trasporte Tributarias a los Intereses Comerciales de Nueva Orleans, 1883	1883	hartă primară litografiată	A
P136	**Textul integral al celor 3 scrisori ale lui Popper către G.I. Lahovary (Buletinul SGR 1889 și 1892) + date despre Naftali Popper, Max Popper și dr. Alexandru Anghel Rudinescu** 03_articole/1960_Lewin_El-explorador-argentino-Julio-Popper-y-la-Sociedad-Geografica-Rumana_UNLP.pdf	Boleslao Lewin, El explorador argentino Julio Popper y la Sociedad Geográfica Rumana	1960 (1889–1891)	studiu + scrisori primare	A
P137	**Inițierea lui Popper în Logia Docente (1887), lista fraților de lojă, CIRA 1889, scrisoarea steagului SUA (31 mai 1890), autopsia dr. Lorenzo Martínez (6 iun. 1893)** 07_context/masonerie_si_retele/1966-1981_Lappas-Lewin-AGN_Dossier-Masonerie-si-Sucesion-Popper.txt	Alcibíades Lappas (1966), Boleslao Lewin (1974), AGN Sucesión Popper Leg. 7644	1886–1981	dosar arhivistic	A
P138	**Cronologia documentată a familiei Popper din București (Calea Văcărești 37) și a călătoriilor din 1879–1885** 07_context/trasecu_1857-1885/1857-1885_Dossier-Familia-Bucuresti-Paris-NewOrleans-Havana-Mexic.txt	Naftali C. Popper, Timpul / Di Zait (1859), Congresul de la Focșani (1881), traseul 1879–1885	1851–1891	dosar arhivistic	A
P139	**Textul integral al cărții lui Herzl cu secțiunea „Palestine or Argentine?”** 07_context/colonizare_evreiasca/1896_Herzl_The-Jewish-State_Gutenberg25282.txt	Theodor Herzl, The Jewish State (Der Judenstaat, 1896)	feb. 1896	carte de epocă (text)	A
P140	**Misiunea românului dr. Wilhelm Loewenthal în Argentina (oct.–dec. 1889), fondarea Moisés Ville și conferința de la Paris (20 aug. 1890) cu Elias Schwarzfeld și Carlos E. Cullen** 07_context/colonizare_evreiasca/2015_Zablotsky_Loewenthal-Heilprin-Hirsch_UCEMA560.pdf	Edgardo Zablotsky, Filantropía no asistencialista: Loewenthal y Heilprin, los ideólogos; Hirsch, el ejecutor	2012–2015	studiu academic	B

Cota	Titlu / Conținut Documentar	Autor / Emitent	Dată	Tip	Cls.
P141	**Tratatul din 1881, Protocolul din 1893, analiza hărții lui Popper din 1891 („the Popper line” și „Mar Argentino”), depeșa britanică către Lord Salisbury (1892) și memorandumul lui F.P. Moreno (1918)** 07_context/tratate_si_iezuiti/1977_UN-RIAA_Beagle-Channel-Arbitration-1881-Treaty-Popper-1891-Map.pdf	UN RIAA Vol. XXI: Beagle Channel Arbitration (Argentina/Chile, 1977)	1881–1977	hotărâre arbitrală internațională + tratate	1
P142	**Descrierea geografică și etnografică a Patagoniei și Țării de Foc de către misionarul iezuit Thomas Falkner** 07_context/tratate_si_iezuiti/1774_Falkner_Descripcion-de-la-Patagonia_Gutenberg28542.txt	Thomas Falkner S.J., Descripción de la Patagonia y de las partes adyacentes de la América Meridional	1774 (ed. 1835)	carte istorică (iezuiți)	A
P143	**Farini & Cunietti-Ferrando — La moneda de Tierra del Fuego (Cuadernos de Numismatica 22: facsimil scrisoare Popper catre Bartolome Mitre y Vedia 9 iulie 1892 + blazonul Melior Marculus Quam Incus + placa Cosechadora de Oro Patente 520)** 07_context/economie_si_croati/1972_Ferrari-et-al_Cuadernos-Numismatica-22_Monedas-Tierra-del-Fuego-Popper.pdf	Centro Numismatico Buenos Aires	1979	secundar_academic	A
P144	**Ursula Prutsch — Between Nostalgia and Nationalism: Emigrants from the Habsburg Empire in South America (Nicolas Mihanovich & Pascual Baburizza)** 07_context/economie_si_croati/2022_TwoHomelands_Nicolas-Mihanovich-Croatian-Migration-Argentina.pdf	Dve domovini / Two Homelands 55	2022	secundar_academic	A
P145	**De imigrante a empresario: a trajetoria de Nicolas Mihanovich e a Companhia de Navegacao (1875-1919)** 07_context/economie_si_croati/2010_Unisinos_De-imigrante-a-empresario-Nicolas-Mihanovich-1875-1919.pdf	Historia Unisinos 14/3	2010	secundar_academic	A
P146	**Julius Popper — La Tierra del Fuego / The Gold Diggers (Ediția critică Paideia, 2024)** 05_carti_si_studii/P146_Popper_Paideia_La_Tierra_del_Fuego	Julius Popper (ed. Paideia)	1887–1893 / 2024	ediție critică surse primare	A
P147	**Matz & Léonard Chemineau — Julio Popper, Tome 0: Le dernier roi de Terre de Feu (105 planșe BD la rezoluție nativă, 107 MB)** 05_carti_si_studii/P147_Matz_Chemineau_2025_Julio_Popper_BD/julio_popper_tome_0_INTEGRAL.md	Matz (Alexis Nolent) & Léonard Chemineau (Rue de Sèvres, Paris)	2025	roman grafic istoric (ePub + 105 planșe)	A
P148	**Dominique Frischer — Le Moïse des Amériques: Vies et œuvres du munificent Baron de Hirsch (182.677 cuvinte, 32 capitole)** 05_carti_si_studii/P148_Frischer_2002_Le_Moise_des_Ameriques_Hirsch/extracted/le_moïse_des_amériques_INTEGRAL.md	Dominique Frischer (Grasset, Paris)	2002	monografie istorică (ePub deblocat + MD integral)	A